

18. mødedag, fredag den 6. november 2009

Punkt 40.

Beslutningsforslag om at pålægge Naalakkersuisut at arbejde for hvordan er betingelserne i landstingsforordning om fiskere og fangere kan få i tilfælde af offentlig støtte til livets opretholdelse.

(Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit)

Mødeleder: Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut, Inuit Ataqatigiit.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Forslagsstiller er medlem af Inatsisartut Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit skal fremlægge.

Hans Aronsen (IA)

Familie med børn får til tider problemer til livets opretholdelse og snakken vedrører samtidig familier, hvor fangst og fiskeri er kilden til livets opretholdelse. Selvom fangere og fiskere der gennem Landstingsforordning nr. 15 af 20. november 2006 nemmere kan få offentlig støtte er der stadigvæk problemer.

Da ordningen om offentlig støtte er udarbejdet mest set i forhold til arbejdere på land, opstår der problemer for fangere og fiskere, når de henvender sig.

Fastsættelse af det offentlige hjælp er beregnet ud fra aftale mellem SIK og de offentlige for arbejdere på land, hvor beløbsstørrelsen er beregnet ud fra de faste udgifter, som en arbejder på land skal betale, samtidig med at de er forpligtet til at modtage anvist arbejde på land.

Erhvervsfangere og –fiskere kan mange gange ikke efterkomme de krav, der stilles til at få offentlig hjælp. I efterårsperioden og i islægsområderne om foråret, kan vejrliget i mange dage hindre fangerne og fiskerne i at kunne forsørge deres børn. Henvendelse til det offentlige for offentlig hjælp kan ikke lade sig gøre, da de tager af sted lige så snart vejret tillader det, og derfor kan de ikke efterkomme kravet om at tage et anvist arbejde. Når fangere og fiskere ikke kan tage ud,

arbejder de med vedligeholdelse og tilsyn med deres fangstredskaber. Derfor har de ikke samme mulighed, som de der får anvist arbejde, og derfor opstår der problemer når de søger offentlig hjælp.

Man ser ikke på, hvor forskellige udgifter fangere og fiskere har i forhold til arbejderne på land, da man ikke tager hensyn til, at der er udgifter der på forhånd skal betales som brændstof, patroner og andet der er nødvendige når de tager ud igen.

Vi skal til stadighed forsynes med vore egne resurser, og til dette har vi brug for fangere og fiskere. Derfor bør muligheden tilrettes således at de kan få offentlig støtte på ligefod med folk der arbejder på land.

At dette er nødvendigt blev endnu engang påvist under et offentligt møde om sultne børn i Qaasuitsup kommunia.

Med disse ord håber jeg at forslaget, som vi betragter som meget vigtigt, bliver velvilligt behandlet af landstingsmedlemmerne

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Vi siger tak til forslagsstiller og nu er det medlem for Naalakkersuisut for sociale anliggender.

Malina Abelsen, Medlem af Naalakkersuisut fort Sociale anliggender (IA)

Fangererhvervets ofte vanskelige situation og deres børns vilkår ligger Naalakkersuisut på sinde. Blandt andet derfor nedsætter Naalakkersuisut en velfærdskommission og en projektgruppe, der skal udarbejde en regional sektorstrategi som skal undersøge store dele af de sammenhænge spørgsmålet vedrører.

For så vidt angår spørgsmålet om lempelse af betingelserne i lov om offentlig støtte til fangere og fiskere, er udgangspunktet, at fangere og fiskere har krav på hjælp til faste udgifter og forsørgelse fra det offentlige, på samme vilkår som andre grupper af erhverv. Hjælpen ydes ud fra en individuel vurdering som offentlig hjælp til forsørgelse og til faste udgifter, jf. § 4 i forordningen eller som hjælp til enkeltudgifter, jf. § 20 i forordningen.

Offentlig hjælp skal beregnes individuelt og skønsmæssigt ud fra ansøgerens faste udgifter, forsørgelsesforpligtelsen mv. Der skal således altid udbetales et beløb af en sådan størrelse, at

familien har nok at spise, og har råd til andre fornødenheder. Der skal i forbindelse med udmålingen af offentlig hjælp, altid tages et særligt hensyn til, at børnenes behov tilgodeses.

I den forbindelse kan der ikke skelnes mellem om ansøgeren er fisker eller fanger, lønmodtager eller arbejdsløs. Hvis man i en periode ikke er i stand til, at skaffe sig og sin familie de nødvendige midler til livets opretholdelse, kan man søge om hjælp.

Det er en betingelse for at modtage offentlig hjælp, at man står til rådighed for arbejdsmarkedet. Til vurderingen af dette, skal man være opmærksom på, at der i vurderingen af spørgsmålet, skal ske en individuel konkret vurdering af spørgsmålet ud fra enhver henvendelse.

Naalackersuisut kan bekræfte, at forordningen om offentlig hjælp, ikke entydigt løser problemet om fiskerfangers rådighedsforpligtelse, men en klar lovændring på området forudsætter et større forarbejde. Første skridt er nedsættelsen af skatte- og velfærdskommissionen, hvor også den offentlige hjælp vil indgå i kommissionens analysearbejde. Kommissionen skal undersøge samspil mellem skatteordninger, boligydelse og sociale ordninger, således at offentlig hjælp tildeles dem der har behov, samtidig med at det er en målsætning, at der er incitament til at arbejde.

Naalackersuisut ønsker at udarbejde en regional sektorstrategi, der har til formål at optimere væksten i de enkelte regioner ved at videreudvikle de enkelte regioners unikke muligheder og særpræg. Det skulle gerne betyde, at der er færre mennesker, der har behov for offentlig støtte – inklusiv den gruppe som spørgeren henviser til.

Derudover er Departementet for Sociale Anliggender i færd med at udarbejde en undersøgelse af fattigdomsbegrebet i en grønlandsk kontekst.

Udgangspunktet for dette projekt er et bredt fattigdomsbegreb, der ikke kun handler om økonomisk fattigdom, men også om borgernes adgang til sundhedsydelser, uddannelse, sårbarhed i forhold til økonomiske kriser, social udstødelse etc.

På denne baggrund anbefaler Naalackersuisut derfor, at afvente kommissionens og projektgruppens arbejde indtil anbefalingerne foreligger. Herefter vil Naalackersuisut atter se på problemstillingen

om fiskerfangernes rådighedsforpligtelse og mulighed for selvforsørgelse med henblik på en eventuel lovændring.

Naalakkersuisut anbefaler derfor, at forslaget ikke imødekommes i den foreliggende form.

Per Berthelsen, Anden næstformand (S)

Vi siger tak til medlem for Naalakkersuisut for sociale anliggender og nu går vi over til partiernes ordførere, nu er det først Jane Petersen på vegne af Inuit Ataqatigiit.

Jane Petersen (IA)

Vi er i Inuit Ataqatigiit af den overbevisning at vi har en forpligtelse til at komme med de bedst mulige løsninger i de tilfælde hvor vigtige og vitale samfundsproblemer opstår. Fangererhvervet har siden tidernes morgen udgjort en af de vigtigste forudsætninger for vort samfunds opretholdelse. Erhvervet lever heldigvis stadig den dag i dag på trods af en lovgivning, som ikke kan siges at have sikret de bedste vilkår.

Dette forhold er ikke forbigået opmærksomheden hos forslagsstilleren, Hans Aronsen fra Inuit Ataqatigiit, og i argumenterne i det foreliggende forslag påvises de skævheder, der eksisterer for udøverne af fanger- og fiskerierhvervet. Det er rigtigt, som det siges, at en fanger har de samme forsørgelsespligter som lønmodtagere har, ligesom det er rigtigt, at fangeren på grund af vejrliget kan blive nødsaget til at afbryde sit erhverv med det resultat, at han bliver forhindret i at kunne varetage sine forsørgelsespligter. Disse forhold har en afsmittende virkning på hele samfundet, eftersom vi bestræber os på at udvikle en voksende grad af selvforsyning. Når en fanger lander sin fangst og får den afsat yder han dermed sin del til forsyningen af vort samfunds livsformødenheder udnyttet af vore egne ressourcer. Ydermere giver det vore ældre, som ikke længere er i stand til at forsørge sig selv samt de familier, som ikke selv driver fangst mulighed for at anvende grønlandsk proviant i deres daglige forbrug.

Inuit Ataqatigiit mener, at vi gennem en bedre planlægning og mere hensigtsmæssigt bør kunne høste større nytte af vore samfundsværdier end tilfældet er i dag – og dette gælder også fanger- og fiskerierhvervene. Efter Inuit Ataqatigiits opfattelse må vi i højere grad foretage en målrettet vurdering med henblik på en landsdækkende fødevarerforsyning, hvis erhvervene og arbejdet som

fanger eller fisker skal have større værd og opnå en placering, som kan sikre dem en afgørende og afsmittende effekt i samfundet. En større grad af selvforsyning vil medføre, at mængden af importerede varer formindskes – og dette vil gavne både fangerne, fiskerne og hele samfundet set under ét.

Fangere og fiskere som bliver afgørende ramt på deres erhverv på grund af vejr- og klimaforhold gives alene den ene mulighed at ansøge om éngangshjælp hos den respektive kommunalbestyrelse. Selvom fangere og fiskere på samme måde som lønmodtagere har forsørgelsespligter har lønmodtagerne samtidig mulighed for at modtage støtte fra det offentlige i tilfælde af sygdom, uden at det går væsentligt ud over deres normale økonomi. Her må vi så stille spørgsmålet om hvorfor disse områder, som vort samfund værdsætter så højt - fanger – og fiskerierhvervet - ikke bliver ”anerkendt” på lige fod med andre erhvervsgrupper og sikres lignende rettigheder gennem lovgivningen? Her mener vi i Inuit Ataqatigiit, at der for alvor er behov for at rette op på skævhederne.

Da Grønland og landet som bekendt er så stort og vidtstrakt er erhvervs-mulighederne derfor heller ikke ens fra region til region, og netop derfor er det heller ikke så underligt at livsvilkårene for fangere og fiskere er meget uens afhængigt af hvor i landet du kommer fra. Eksempelvis er livsvilkårene og mulighederne for de erhvervsudøvere som udelukkende har fangst som levebrød i Avanersuaq, Østgrønland, i det gamle Kangaatsiap kommunia samt i den aller sydligste del af Grønland – fuldstændig anderledes i forhold til andre regioner i Grønland. Inuit Ataqatigiit skal derfor anbefale at man også forholder sig til denne virkelighed i forbindelse med de løsnings tiltag man ønsker at sætte i værk.

Naalakkersuisut har bebudet etableringen af en Velfærds- og Skattekommissionen for herigennem bl.a. at få mulighed for at få kigget nærmere på også den problemstilling, som forslagsstilleren her fremkommer med, samtidig med andre områder, såsom skattemæssige forhold, boligydelse, sociale støtteordninger m.m. Det siges i svarnotatet, at Naalakkersuisut ønsker at udarbejde en regional sektorstrategi, der har til formål at optimere væksten i de enkelte regioner.

Omkring det sidste skal jeg udtale at Inuit Ataqatigiit er meget forhåbningsfulde, idet vi er overbeviste om at man gennem et egentligt handlingsprogram for den indenlandske

fødevarerforsyning, kan sikre at fiskere og fangere bliver bedre integreret og delagtiggjort i fødevarerforsyningen end det er tilfældet i dag. Inuit Ataqatigiit finder det magtpåliggende at udtale at denne indsats skal opprioriteres, da vi er fuldt ud overbeviste om at det er erhvervsfangerne her i landet som kan blive den vigtigste kilde til landets egen fødevarerforsyning.

Vi er i Inuit Ataqatigiit af den opfattelse, at de i forslaget fremsatte problemstillinger og de skævheder der bliver påpeget, er meget velegnede til at blive nøje drøftet i den af Naalakkersuisut bebudede Skatte- og Velfærdskommission, hvorfor vi på nuværende tidspunkt ønsker at afvente resultaterne og anbefalingerne fra denne kommission.

Med disse bemærkninger ønsker vi at udtrykke vores støtte til indholdet i svarnotatet fra Naalakkersuisut.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Nu er det så som vi plejer at fremkomme med bemærkninger til ordføreren. Jeg skal anmode dem der har gerne vil have ordet til at melde sig. Der er ikke nogen der har bedt om ordet, derfor siger vi tak til Inuit Ataqatigiits ordfører.

Der har nogen der har bedt om ordet alligevel. Det er Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Tak til Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit for din fremlæggelse på vegne af Inuit Ataqatigiit. Jeg vil ikke sige det imod. Jeg har god forståelse fordi du har god forståelse for forslagsstilleren, jeg vil blot sige eller spørge Inuit Ataqatigiit om Inuit Ataqatigiit vil lade punktet overgå til et relevant udvalg? Fordi I ikke har nævnt noget om det.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak, nu er det ordføreren.

Jane Petersen (IA)

Tak til dit spørgsmål, vore begrundelser er at de mange tiltag skal koordineres med der vedrører fiskeri og fangst i Grønland. Og vi mener at det er en opgave for velfærds-, og skattekommissionen.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Der er ikke flere der har bedt om ordet. Vi siger tak til ordføreren på vores liste så er det Siumuts ordfører nemlig Karl Lyberth der tager ordet.

Karl Lyberth (S)

Hans Aronsen fra Inuit Ataqatigiit har et forslag vedrørende at pålægge Naalakkersuisut at arbejde for lempelse af betingelserne i landstingsforordningen om offentlig støtte for at fisker og fangere kan få tildelt støtte til livets opretholdelse.

For Siumut er det vigtigt, at være behjælpelige når fangerfamilierne har det hårdt, og især med tanke på, at deres børns forhold skal være bedre. Vi kan også mærke, at disse ting er vigtige for forslagsstilleren.

Men vi skal over for forslagsstilleren gøre opmærksom på, at landstyrekoalitionen har i deres finanslovsforslag for 2010 har banet vej for at fanger- og fiskerfamiliernes muligheder for indtjening er blevet radikalt forværret, ved at forhøje udgifterne til transport af varer og produkter af grønlandske råvarer, forhøjelse af dagligvarer i butikkerne, ved at forhøje huslejebetalingerne, ved at nedskære tilskuddene til kommunerne, ved indførelse af licensafgifter for fiskeri, ved at være imod indførelse af mindstepriser for torsk.

Og ikke mindst at fjerne tilskudsmulighederne for familier og børn, for eksempel børneopsparingen og fjernelse af skolepengene for de ældre børneskoleelever. Fjernelsen af de forskellige tiltag vil betyde, at fanger- og fiskerfamiliernes økonomiske dagligliv kan mærkes særdeles hårdt, især for folk i bygder og yderdistrikter.

Disse tilstande vil vi mærke alle sammen i den kommende tid, og hvis Naalakkersuisut ændre på dette, må de nærme sig Siumuts finanslovsforslag betragteligt. Vi håber, at koalitionen kommer med ændringer inden det er for sent, altså inden færdigbehandlingen af finanslovsforslaget for 2010.

Da beslutningsforslagets udformning ikke indeholder forslag til lovmæssigt ændringer til det bedre, kan Siumut ikke stemme for forslaget.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja, tak. Så vil jeg gerne spørge om der er nogen der vil stille nogen spørgsmål, undskyld, dem der vil sige noget. Først er det medlem af Inatsisartut Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit.

Hans Aronsen (IA)

Ja, tak. Her som forslagsstiller og det der blev stillet spørgsmål, det vil jeg få besvaret. Og jeg finder det mærkeligt at det vil jeg lige spørge over for Karl Lyberth Siumuts ordføre. Ja beslutningsforslaget så vil man fra Siumut ikke stemme for forslaget og så nævner han som det ikke står her i ordførerindlægget at den vil blive sendt til udvalg. Om det ikke er i modstrid med hinanden eller vi vil gerne høre hvor jeres egentlige mening, fordi det står her at Siumut ikke kan stemme for forslaget og på den anden side så sender i den til udvalgsbehandling, om det er ikke sådan en beslutning.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja tak så er det ordføreren.

Karl Lyberth (S)

Først så skal jeg undskyldte at jeg har fremsat noget uforståeligt og her at vi ikke kan stemme for forslaget. Begrundelsen er blot at den problematik som du fremkommer med løsningsforslag til, der er masser af muligheder indenfor løsningen så man kan gøre noget forskellige tiltag over for. Altså vi er vidende om det herskende problem og vi ved også at den er også reel. Og ikke mindst jeg ved ikke om jeg vil tage fejl, at man her i Inatsisartut det har jeg størst kendskab til, fordi jeg i 17 år har været fisker og fanger og derfor har jeg et stort kendskab til disse problemer.

Men er det hvordan man vil få det løst, og der er ikke fremsat nogen forslag. Derfor kan vi ikke tage beslutning her og nu, men da problemet er reelt og eksisterende, så indstiller vi at den må behandles i Inatsisartut udvalg.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak og jeg kan se, at der er tale om en klar besvarelse og den blev godkendt. Og den næste der vil sige noget det er Inuit Ataqatigiits medlem Jane Petersen, vær så god.

Jane Petersen (IA)

Ja. Vi ved at de seneste år har taget dette problem også i de forrige Inatsisartut. Jeg vil lige komme ind på, at fiskerne og fangerne når vejret er dårligt så går deres erhvervsudøvelse i stå og der er begrænsede hjælpeforanstaltninger undtagen et årligt hjælp og det er på baggrund af at fangerne er placeret som erhvervsdrivende, hvad mener Siumut på baggrund af at de er placeret som private næringsdrivende. Vil I få den ændret eller skal vi vedblive med at betragte den som sådan?

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ordføreren.

Karl Lyberth (S)

Og som sagt, så er det et eksisterende problem og derfor må vi aktivt behandle den i Inatsisartut udvalg. Jeg er vidende om at fiskere og fangere bliver betragtet som private næringsdrivende og de er også private i og med at de driver deres eget erhverv. Det er meget vanskeligt at modsige.

Det er så derfor at fangerne og fiskerne på baggrund af vejrlivet og måske med en anden grund ikke længere har nogen indtægter, at når de retter henvendelse til kommunerne, så bliver at de skal stemple som at de efterlyser noget arbejde, og det er så et krav om stempel, det er altså et mangeårigt problem som man ellers har været opmærksom, men som vi nu har meget vanskeligt ved at få rettet eller det finder man noget vanskeligt at forurettet og det er også derfor forslagsstilleren og forslaget den er ellers ikke første gang den bliver fremlagt. At de vil gerne udnytte den da det er reelt, at vi gerne ville være med i Siumut med hensyn til debatten og at fiskerne og fangerne når de er på land, at de har problemer at de må hjælpes, det er derfor indstiller at lad os få den debatteret i Inatsisartuts udvalg, så kan det være at vi derigennem kan finde nogen løsningsmodeller til den.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja tak.

Og der er ikke flere der vil sige noget, jo. Inuit Ataqatigiit Jane Petersen, vær så god.

Jane Petersen (IA)

Ja, tak. I det seneste med hensyn til fisker og fangererhvervet, vi ved godt hvordan det har foregået og det helt nødvendige i dag er at fiskerne og fangerne får et fremtidigt håb med hensyn til at kunne

bibeholde deres erhverv og får mulighed for selvforsøgelse. For det reelle er at det ikke er nok at de får nogen penge, men ikke giver dem håb med hensyn til deres fremtid, derfor vil jeg gerne spørge, at de henviser at de kan få nogen hjælp, når de ikke længere kan erhverve sig som fangere og fiskere, hvilke overvejelser har Siumut, hvordan kan vi give fangerne og fiskerne håb? Fordi det kan jo ikke være at dem blot håb ved at tildele dem fangstkvoter. Men på sigt, hvad planer har Siumut med hensyn til fiskere og fangererhvervet?

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ordføreren.

Karl Lyberth (S)

Ja tak. Dette spændende spørgsmål, det er ærgerligt at jeg kun har 2 minutters taletid. Men her med hensyn til Hans Aronsens fremlæggelse om det er fangerne og fiskerne på kystnært fiskeri eller om det er jollefiskerne man især snakker om. Og i den forbindelse så kan jeg udtale, at man fremsætte spørgsmålet omvendt at det ikke vil være gavn for dem, at såfremt de skal tage på fangst eller fiskeri, at de først skal betale for det.

Og det er også lige netop de personer der har problemer, at når de skal til at fiske, så skal de først betale 1.500 kroner for at fiske stenbiderrogn og de skal først på torskefiskeri og 1.500 ved hellefiskefiskeri og 1.500 kroner ved krabbefiskeri. Det er at disse ikke ville løse problemet, men blot være en gene for dem.

Og med hensyn til deres fremtid og med hensyn til forbedring af dette, så vil jeg selv personligt håbe meget på, at vi selv med hensyn til vi har en større udnyttelse af levende ressourcer og her er det en bedre udnyttelse af for eksempel sælkød, det har jeg meget stort håb, fordi jeg er vidende om at der findes masser af sæler på kysten og der bliver fanget mange dem. Vi har ikke større udnyttelse af dem. Derfor med hensyn til udnyttelse og innovation på forskellige områder, at få en større udnyttelse og innovation af vort lands levende ressourcer. Og hvis man har dette formål, så vil det også være gavnligt for fiskerne og fangerne. Og jeg er overbevist om at det vil hjælpe dem.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja, tak Jane Petersen har bedt om ordet igen.

Jane Petersen (IA)

Ja, tak. Det er godt at Siumut også har nogen håb for fiskere og fangerområdet. Jeg vil gerne vide, at med hensyn til fiskere og fangere og i forbindelse med debatten af dette. Siumut har sagt, at fangstrestriktioner og lignende og som for eksempel her med hensyn til sælfangst så kom der en meget stor reaktion med hensyn til indhandlingsprisen for sælskind ikke er nok. Men fangerne er vidende om, at de skal være med til at forsøge landet og fangerne er vidende om at de skal sælge noget til gavn for befolkningen.

Og fangeren ved at når de indhandler skind så står den blot stille i Great Greenland og uden at blive spredt til befolkningen. Og så er det den tankegang at man vil støtte dem og hjælpe dem og blot lave deres produkter side stille. Hvad for en mening har I om dette?

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det Siumuts ordfører.

Karl Lyberth (S)

Ja det er med hensyn til disse sælskind, selvfølgelig kan det ikke modsiges at vi må have en bedre udnyttelse af disse og det er forhåbentligt at vi i fremtiden med hensyn til omverdenen også udnyttede sælskind og derfor må vi lave nogen tiltag med hensyn til forbedring og bedre udnyttelse af sælskind. Og mit tiltag, så sagde jeg, at jeg har været fanger i 17 år og derfor har jeg stort kendskab til fangernes vilkår, og jeg er overbevist om at man i samfundet har været, jeg har været til gavn for samfundet i og med jeg har været fanger.

Og samtlige fangere er jo gavnlige for samfundet og derfor at vi udnytter dem og fortsætter dem. Det er det vi alle sammen må arbejde for, således at de får bedst mulige vilkår. Det er så derfor, at forslagsstilleren nævnte det i sin begrundelse at fiskere og fangere plejer at få nogen problemer, det kan ikke skjules i en del af året, så må vi og skal gøre noget over for dem og ikke blot her sige, at dette forslag bliver sendt til kommissionsarbejde.

Men jeg mener at vi her i Inatsisartut må sige ja, vi ved at problemet er eksisterende og derfor må den behandles og det er nødvendigt med behandling i relevant udvalg således at vi kan tage hurtigere beslutning.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Den næste der vil sige noget fra Inuit Ataqatigiit, det er Peter Lybert.

Peter Lyberth (IA)

Vær så god. Som vores ordfører fra Inuit Ataqatigiit har sagt, at dette problem har været fremlagt i Inatsisartut i mange år og har været debatteret i mange og indtil nu har man ikke lavet en løsning, og det finder jeg meget vanskeligt med hensyn til ikke at finde en løsning. Og nu kan jeg sige hvorfor, fra oppositionspartierne det eneste tilstedeværende det er både ordførerne, det er ligesom man ikke er interesseret i at få den debatteret fra medlemmerne blandt Inatsisartut og nu er der fremsat et forslag fra Inuit Ataqatigiit, at med hensyn til at finde en fremtidsløsning. Men uanset det, så bliver den kritiseret fra Siumuts ordfører, at der er en hel masse besvarelsestiltag som man allerede har fået debatteret og fået nævnt.

Vi ved alle sammen med hvilken grund det er. Det er at lige efter valget til Inatsisartut og det nye Naalakkersuisut blev iværksat, at der er ved at ske noget helt katastrofalt for landet, at det først har været at få løst og vi er nødsaget og har det ikke sådan at møde?? og nu bliver de hele tiden kritiseret for dette. Og nu med hensyn til det du har nævnt, dette har medført at med hensyn til løsning på lang sigt, hvad mener Siumut?

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja, tak. Jeg skal lige gøre opmærksom på at det ikke at være her, det kan ikke blive vurderet som om man er uinteresset.

Og nu er det ved spisetid og det vil jeg gerne erindre om, og man kan også lytte til debatterne fra vores kontorer, det vil jeg blot henvise til.

Og nu er det Siumuts ordfører, vær så god.

Karl Lyberth (S)

Ja. Tak til det store spørgsmål. Ja du sagde blandt andet i dit spørgerunde at det vil være katastrofalt for landet at det er så det nye Naalakkersuisut vil løst eller redde. Jeg kan ikke genkende denne udmelding at det er det nye Naalakkersuisut lige fra starten af, så sagde landet at den har været op katastrofens rand, men landskassen havde omkring 2 milliarder og der er så få arbejdsløse kun på 3,4% dengang da det nye Naalakkersuisut startede. Derfor at den bliver udmeldt, at landet er på katastrofens rand, det mener jeg ikke er hensigtsmæssigt.

Og her med hensyn til fiskere og fangerproblematikken, at man kommer med et så bredt og kommer i en anden retning. Og hvis vi gør det, så skal vi nok også gøre det. Og vi skal nok fremkomme med nogen egen langvarig debat, det har jeg ikke noget imod, men selvfølgelig med hensyn til disse

fiskere og fangere, så har jeg allerede sagt at de forskellige løsninger alle sammen dem vil vi gerne udnytte fra Siumut. Og de forskellige løsninger uafhængig af hvorfra og hvilket parti det fremsætter med, og hensyn til de personer vi snakker om fiskere og fangere, så skal vi nok være med i samarbejdet fra Siumut og gode løsninger dem vil jeg godt støtte, det er også derfor at dette forslag, vi ved at den kommer fra et andet parti, det er ligegyldigt. Men det forslag der bliver fremlagt her det bliver fremsat som beslutningsforslag og at det er reelt og vil være med til at finde en løsning. Der er derfor vi ellers ønsker at den bliver sendt til Inatsisartut udvalg.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak vi skal lige gøre opmærksom på at der er en overskrift på det vi behandler, og jeg vil som mødeleder sørger for at man ikke går bort fra overskriften. Derfor vil jeg gerne opfordre til selvom der er stort lyst til debat, og derfor vil jeg blot opfordre at vi bibeholder udgangspunktet af debatten og lige gøre opmærksom selvom Siumut ordfører henviser til udvalgsbehandling, så er det et absolut flertal der har givet afslag for forslaget.

Der er stadigvæk 3 der vil sige noget. Den næste er Jane Petersen fra Inuit Ataqatigiit.

Jane Petersen (IA)

Ja tak. Og det er overskriften som vi debatterer, men overskriften er meget indholdsrig fordi vi finder det værdifuldt for samfundet og værdsætter den, at når det er dem man behandler, så er det hele samfundet under et, og vi skal lave en løsning.

Og det blev også sagt fra Siumuts ordfører fordi hun stillede mange ting, og det blev set at det der vedrører finanslovsforslaget, dem vil jeg ikke nævne fordi de alle sammen har nogen formål og vi kan også få debatteret uanset om vi er for det eller imod. Det jeg gerne vil sige noget om hvad vi kan gøre. Vi er med hensyn til at gøre for det bedre for befolkningen, det er blot afgørende hvad den ene eller anden mener. Vi vil alle sammen have de bedstmulige vilkår i fremtiden.

Siumuts ordførere sagde at man hurtigst muligt må gøre noget. Og at disse må nøje undersøges. Og på fiskere og fangerområdet og skatteområdet og socialområdet hvis disse skal løses.

Og med hensyn til skatteområdet, at det bliver nøje undersøgt og man får klar vished om dette problem som man endnu ikke har fået løsning her og at man værdsætter at man laver en seriøs undersøgelse, det kan jeg også sige, at det værdsætter vi også fra Inuit Ataqatigiits side. Og det er også derved vi fra Inuit Ataqatigiit vil indstille at den bliver sendt til udvalget for fiskeri, fangst og landbrug og ønsker også at den bliver sendt til socialudvalget fordi vi mener at fiskerne og

fangerne, dem værdsætter af at de opretholder livet og hvis de skal betragte sådan noget væsentligt, så må debatten ligge der med hensyn til at finde en løsning til det.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja, tak. ordføreren.

Karl Lyberth, (S)

Ja, tak til Jane Petersen. Hun har ret i, sat vi i samarbejde, med hensyn til den befolkningsgruppe, fiskerne og fangerne, der nogle gange har nogle problemer, at de så vidt muligt har de bedst mulige vilkår, at vi i samarbejde vil hjælpe hinanden, det er derhen at vi skal gøre. Derfor er det taknemligt, at Inuit Ataqatigiit nu er åben overfor at man tillader behandling i Inatsisartut-udvalget, fordi vi er vidende om, at uden at vente på den store kommission, hvis det er muligt at finde en hurtigere løsning, og heri vil man opnå en hurtigere løsning. Hvis det er det man er for. Derfor støtter vi forslagsstilleren og hans forslag fra Siumut, og vil være med i samarbejdet i Inatsisartut-udvalget, med hensyn til at optimere og løse fiskernes og fangernes vilkår.

Det er ærgerligt, at man ikke kan sige fra denne talerstol, at det er denne løsning som vi skal bruge, fordi det er et meget komplekst problem. Ja, det er i orden. Vi skal i samarbejde prøve at finde nogle løsninger i udvalget, og så håbe på at de nævnte persongrupper på en eller anden måde kan finde noget som kan afhjælpe dem.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

I min vurdering så er der sket en ændring, det er altså Inuit Ataqatigiits ordfører meddelte, at de også nu går ind for at den bliver sendt til udvalgsbehandling, og opfordrer til det. Ud fra de papirer jeg ellers har, så var der ellers afslag på det. Men vi er da et flertal, som nu ønsker til et udvalg, uden at nævne hvilket udvalg det er direkte skal få placeret, inden 2. Behandlingen, og det er så den opfordring. Dermed kan man så måske eventuelt få forkortet debatten her. Og jeg håber så på, at det vil blive gennemført ordentligt i udvalget. Men indtil nu er der stadigvæk fem der vil sige noget. Først så er det forslagsstilleren, Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit.

Hans Aronsen (IA)

Ja, tak til Siumuts ordfører. Dem vil jeg lige kommentere. Fordi selvfølgelig værdsætter vi overskriften, og det er den der skal behandles. Og vi ved hvilken befolkningsgruppe man er ude efter her i overskriften, og når man har kigget på fortiden fra Siumuts side, og derfor er jeg glad for, at vi alle partier har vores egne, særskilte politiske principper. Og uanset om vi er i opposition eller samarbejde, eller om vi er med i Landsstyret, så fastholder vi altid noget.

Men det der blev nævnt fra Siumut her i år, som måske ikke har sammenhæng med overskriften, men kommer nærmere til den, at man har 2 milliarder kroner i Landskassen, i forbindelse med overskriften. Og nu er det så Landsstyrekoalitionen der vil spare på alt og alle, jeg mener at det er beklageligt, at man fremkommer med sådan nogle lyd, med hensyn til mit forslag. Og det er så selv Siumuts ordfører selv, der vil have ansvar for den. Og jeg mener ikke at det er hensigtsmæssigt, vores debat her, og det vil jeg ellers ikke komme ind på. Men nu er det så befolkningens vilkår.

Og her, med hensyn til mit forslag, den har været taget op i mange år tidligere, om hvorfor at man sagde, at befolkningen har 2 milliarders penge, og man tidligere ikke har lavet en løsning på de vilkår, som erhvervet lever under i dag.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Nu er det Peter Lyberth fra. Undskyld, så er det først ordføreren med en besvarelse.

Karl Lyberth, (S)

Ja, tak. Med hensyn til hvor stort indhold Landskassen har, og min udmelding, baggrunden derfor er, at Peter Lyberth, på vegne af Inuit Ataqatigiit, kom med udmeldingen om at det Naalakkersuisut har taget roret og sagde, at er ved at være på katastrofe. Jeg vil lige sige, at jeg har nævnt disse tal, fordi jeg mener at dette, at landet er på katastrofens rand, det er ikke korrekt. Og det er for at dokumentere det, at det er ikke korrekt, at jeg har nævnt disse tal.

Med hensyn til forslagsstilleren, der vil jeg lige gøre opmærksom på, at vi fra Siumut, med hensyn til at vi støtter forslaget, blandt andet har denne begrundelse i, at når man ser på det man samler om, det er der sket i politik, og det der vil komme til at ske, så er det lige netop den persongruppe der vil blive hårdt ramt.

Alene når man kigger på finanslovsforslaget, og alene med hensyn til de besparelsetiltag man allerede har sat, det er så disse persongrupper, som blandt andet har problemer i forvejen, de vil blive ramt endnu en gang. Hvis de har nogle børn, og hvis de går i skole, og så vil de ikke længere have nogen skolepenge, med hensyn til de ældste skoleelever.

Det er blandt eksempel. Og derfor, at de så bliver ramt, det vil medføre at de får større problemer her i Naalakkersuisuts forvaltning. Det er det vi har nævnt her i vores fremlæggelse, fordi vi er bange for at de eksisterende problemer vil vokse.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Jeg siger tak. Jeg skal lige endnu en gang gøre opmærksom på, at det vi debatterer, den har en overskrift. Og vi indstiller endnu en gang, at debatten skal henholde sig til overskriften.

Der er stadigvæk fire der har bedt om ordet, og det respekterer jeg. Men fra og med nu, så må vi have en strammere mødeplan, fordi vi har stadigvæk 6 dagsordenspunkter til behandling. Derfor vil jeg blot opfordre til, at vi kommenterer i henhold til indholdet af forslaget. Den næste er Peter Lyberth fra Inuit Ataqatigiits side.

Peter Lyberth, (IA)

Jeg vil blot komme med en rettelse. Det er til Siumuts ordfører har i deres ordførerindlæg skrevet og nævnt, det er dem jeg har påpeget.

Og jeg vil lige komme med en rettelse. Jeg sagde ikke, at vores land er på katastrofens rand. Jeg sagde, at det er sådan noget som om vores land kan blive ramt katastrofalt, rent økonomisk, at det er de første tiltag som Naalakkersuisut har iværksat. Det vil så sige, ja det er blot det som jeg vil have rettet, i forbindelse med det at jeg har sagt.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak for en præcisering. Jeg ved ikke om ordføreren vil kommentere det.

Karl Lyberth (S)

Det bliver ganske kort.

I din tale, så sagde du at vores land er ved at være på katastrofens rand. Det er derfor jeg skrev denne tekst. Ja, det er i orden. Vi skal ikke skændes om det. Og den vil nok dukke op på et eller andet trykt. Det er ikke det at vi skal skændes om dette. Men det vigtigste er vores dagsordenspunkt her. Og det aller vigtigste er, hvordan vi Inatsisartuts side kan afhjælpe disse persongrupper, i forbindelse med deres problem, at vi i fællesskab og samarbejde udvalg. Og heldigvis blev den nu støttet fra Inuit Ataqatigiit, at den bliver sendt til udvalg. Og dér vil vi arbejde for at hjælpe disse personer. Og vi skal så vidt muligt opnå noget, og arbejde dér. Vi skal ikke sige, hvilket resultat det vil få, men det giver nok gode forhåbninger, med hensyn til at debatten kan fortsætte i udvalget.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Den næste der vil sige noget, det er medlem af Inatsisartut Hans Enoksen. Værsgo'.

Hans Enoksen, (S)

Ja, tak Formand. Her i Siumuts ordføreren og hans indlæg, og det som han forsvarer fisker- og fangerfamilierne, og heldigvis nu er Inuit Ataqatigiit ved at være med til at den bliver sendt til udvalgs, fordi det er meget vigtigt at det er så et tilbagevendende problem, at vi i fællesskab må få det løst. Det kan vi ikke blive ved med at debattere hvert eneste år, uanset om vi er i opposition eller med i landsstyrekoalitionen. Vi skal ikke have disse hindringer, og finde en løsning til de personer der har problemer. Og med hensyn til deres livs opretholdelse i dag, det er allerede alvorligt, som for eksempel ved Avanersuaq, de har ikke længere noget hval, og så heller ikke nogen narhvaler i andre steder. Det er det, at afhjælpningsinitiativer kan blive meget stort. Det er derfor vi skal være fælles om det.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak for dit forslag fra Hans Enoksen, og vi skal nok være med alle sammen. Vi kan se, at der trænger til at lave en løsning.

Og jeg vil gerne her sige tak til Karl Lyberth, at han gentagne gange har medført, at den nu bliver sendt i udvalget.

Tak. Og den næste der vil sige noget, det er Jens Imanuelsen, Siumut.

Jens Immanuelson, (S)

Tak. Jeg vil også først sige tak til forslagsstilleren, fordi det er ved at blive kutyme her, at hvad som helst bliver besluttet. Er vi betjenter for Inatsisartut, så det så bliver henvist til Skatte- og Velfærdskommissionen, og uden at sige hvornår sagen vil blive færdiggjort. Fordi det er meget vigtigt, især med hensyn til næste år, og når man ser på finanslovsforslaget, så er der yderdistrikterne der driver fangererhverv, og deres vilkår i forbindelse med at finde en løsning, så er det som minimum at den skal behandles i udvalg. Og det er derfor vi støtter forslaget. Tak.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det ordføreren.

Karl Lyberth (S)

Ja, jeg tager hans støtte blot til efterretning.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Den næste der vil sige noget, det er Jane Petersen fra Inuit Ataqatigiit.

Jane Petersen (IA)

Jeg er enig med mødelederen i, at vi må have en mere stram mødeledelse. Fordi du sagde, at vi har indset at der gives afslag på forslaget. Det er ikke korrekt. Vi indstiller overfor Inatsisartut, at den bliver tilsidesat. Det er ikke sådan at vi har givet afslag på det. Og derfor blev sagt, og det blev nævnt mange gange fra Siumut, at nu er det meget dårligt på fiskeriet. Men nu er det godt, at i har fået optimismen, at vi vil være med i samarbejdet. Og vi beder også endnu en gang jer velkommen, fordi man skal finde fisker- og fangerproblemerne i samarbejde.

Og med hensyn til Siumuts ordfører, så har denne sagt, at de kan ikke stemme for forslaget, at de nu har meningen, at vi i fællesskab kan finde løsning. Det er godt, man nu har fået denne mening. Og med hensyn til Skatte- og Velfærdskommissionen, som man plejer at nævne, der er helt nødvendigt at man på skatte- og socialområdet, at der kommer mere koordinerende arbejde, og at så har vi gode forhåbninger i Inuit Ataqatigiit, med hensyn til skatte- og velfærdsarbejdet. Det er derfor vi vil have et samarbejde med jer, og ikke blot pege på de ansvarsområder, og ikke blot modarbejder det. Og

jeg er glad for at man nu fastholder samarbejdet, med hensyn til fisker- og fangerområdet, og det glædeligt. Tak.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja og forinden, ja så vil jeg sige, at mødelederen, den kan man ikke direkte kommentere. Her vil jeg blot citere, fordi jeg står ved i min vurdering, at der ikke er behov for at den skal ikke sendes til udvalg. Og med disse bemærkninger konstaterer vi således, at forslagsstilleren indstiller intentioner ligeledes vil medtaget i det arbejde Naalakkersuisut allerede har iværksat.

Jeg skal til slut blot udtale, at det er Inuit Ataqatigiit meget tilfreds med. Og det er på baggrund deraf, at der ikke blev nævnt at den skal sendes i udvalg. Det er derfor jeg ellers har vurderet, at den ikke vil blive sendt til udvalg. Men vi går videre alligevel.

Der er fire der vil spørge om noget, men først ordføreren.

Karl Lyberth (S)

Ja, tak. Først så skal jeg lige erindre om, til medlem af Naalakkersuisut Jane Petersen, på vegne af Inuit Ataqatigiit, da hun fremlagde noget, med hensyn til dette ordførerindlæg, så spurgte jeg hende direkte, om man vil sende den til Inatsisartut-udvalg, om hvad Inuit Ataqatigiit mener. Du kom med en direkte besvarelse, og sagde at det ikke er Inuit Ataqatigiits hensigt, ikke at ville sende den udvalget. Det er sin besvarelse fra denne talerstol.

Det er så sagt, at det efterfølgende er i forståelse nu støtter at den bliver sendt til udvalgsbehandling. Og efter at have sagt dette, så skal jeg lige udtale, at Jane Petersens fremlæggelse, at Siumut ikke vil overhovedet vil være med i samarbejdet og hendes bemærkninger, det må jeg udtale, at det ikke er korrekt.

Vi vil være med i samarbejdet fra Siumut, uanset hvilket spørgsmål. Det er uanset om det vedrører børn af fiskere eller af almindeligt andet. Selvfølgelig skal vi samarbejde, prøve på at få løst de problemer som vi kan se, og ikke så afhængig af hvilket parti vi kommer fra. Nogle gange skal blandt andet samarbejde, så vi får løst de problemerne.

Og selvfølgelig er man åben for samarbejde allerede nu, men det plejer også nogle gange at være sådan, at når vi kan se at målsætningen og hensigten er forkert og dårlig, så kan vi komme med en stærk påpegning. Det er måske det der kan blive misforstået af nogle andre, at vi kommer med nogle stærke påpegninger eller kritik fra Siumut, fordi det er dårligt.

Vi kan blot som et eksempel nævne, at vi arbejder ellers ihærdigt fra, at med hensyn til skolepengene for de ældste skoleelever, at man vil forhøje huslejebetalingerne og fjerne børneopsparingen. Det er alle disse vil blive ophævet, derfor har vi stærkt fremkommet med kritik fra Siumut, fordi vi kan se hvilken målsætning vi har, derfor at man kan komme med en stærk påpegning. Det er ikke sådan, at man udviser manglende samarbejdslyst. Det er ikke det.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Jeg tager til efterretning, at vi skal have en strammere mødeledelse, men der stadigvæk er flere der har bedt om ordet. Når jeg har fået dem i tale, og når forslagsstilleren har kommenteret, så er det også Naalakkersuisut. Men der er endnu fire der vil sige noget. Og den næste er medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri og Fangst.

Ane Hansen, Medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug (IA)

Tak, fordi du gav mig lov til at fremsætte et spørgsmål. Det er mig en glæde, at fiskere og fangeres dårlige vilkår kan forbedres igennem denne debat. Jeg var ellers bekymret for, i forhold til det materiale vi har fået, at det kun er forslagsstilleren der henviste det til udvalgsbehandling. Men heldigvis, i løbet af debatten, så har interessen ligesom ændret sig.

I Siumuts forelæggelsesnotat, underskrevet af Hans Enoksen, så i det der bliver sagt afslutningsvis på den måde, at beslutningsforslagets udformning ikke indeholder forslag til lovmæssige ændringer til det bedre, kan Siumut ikke stemme for forslaget. Det er fordi der er ingen henvisning til udvalgsbehandling. Kan du lige forklare det nærmere, hvilken definition du har om denne sætning?

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Dette er der allerede blevet spurgt om, og det er allerede blevet besvaret. Ordføreren, det er op til ham selv.

Karl Lyberth (S)

Tak. For det første vil jeg lige kommentere medlem af Naalakkersuisut for fiskeris bemærkninger, at levevilkårene er ikke det bedste. Ja, det er rigtigt. Det er derfor vi fra Siumut en gang imellem ikke kan forstå, hvorfor til stadighed rammer denne gruppe. Netop denne gruppes levevilkår er således, at de må først betale 1.500 kr. hvis de vil fiske, torsk, så skal de af med 1.500 kr., hellefisk 1.500 kr. det er netop også dem der er brugere af disse, selv om samtidig snakker om, at deres levevilkår er ikke så gode og så tage beslutninger der forværrer deres situation, det har vi svært ved at forstå.

Med hensyn til dit konkrete spørgsmål. Ja, det står helt klart her, at Siumut ikke kan være med til forslaget, og det har jeg ellers sagt, begrundelsen er, fordi der ikke er konkret formål, hvordan vi kan løse det problem. Det problem der blev nævnt, ja man kan lave en meget bred løsningsmodel, også fordi det er ikke blevet konkretiseret, at vi ikke kan være med til beslutningen, men dog samtidig kræver udvalgsbehandling.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Som jeg allerede har sagt, så er der kun tre tilbage der vil sige noget. Næste der har bedt om ordet, det er forslagsstilleren, Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit. Værsgo'.

Hans Aronsen (IA)

Ja, selvfølgelig når man er i opposition, så vi der være masser af grunde til at skulle sige en hel masse ting, udover det nævnte. Jeg vil godt lige fremkomme med et tillægsspørgsmål, med hensyn til kystnære fiskekuttere. Ud fra pressen kan vi se, at fiskerne i Sisimiut, altså kystnære fiskere med joller og mindre fartøjer, at de støtter en gang årligt skal man af med disse 1.500 kroner. Og det er mig en glæde, at disse brugere har forståelse. Og det er meget beklageligt, at man i Siumut endnu ikke har forstået problematikken. Det er meget beklageligt, fordi brugerne selv har forståelse for hensigten, hvor I hele tiden kommer med, at vi ikke har forståelse for hensigten.

Jeg vil også lige komme ind på følgende, her også i min tale i svar, ja fra Naalakkersuisoq, med hensyn til Velfærds- og Skattekommission og dennes kommissorium, og det er meget spændende at se, at jeg som forslagsstiller har kunnet se, at Naalakkersuisut har dette initiativ i gang. Ja, uden at

skele til de forskellige erhverv i samfundet, at det så vil blive behandlet i Skatte- og Velfærdskommissionen, således at det bliver behandlet seriøst.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Siumuts ordfører.

Karl Lyberth (S)

For det første vil jeg lige bemærke, at forslagsstilleren, jeg har svært ved at forstå, med hensyn til hans bemærkninger, at grønlandske fiskere og fangere skal betale afgifter. I dit forslag skriver du, at eftersom denne gruppe af fiskere og fangere har problemer, også fordi de har behov for hjælp en gang imellem, at du så har fremsat forslaget. Det er netop denne gruppe der vil blive ramt, når de skal betale en afgift. Ja, hvis de skal af med 1.500 kroner for at kunne fiske torsk og stenbider, det betyder meget for dem, og det er meget at du samtidig støtter for afgiftsbelægning og netop vil afhjælpe denne gruppes problemer. Det er ligesom der ikke er noget der hænger sammen i dine betragtninger.

Med hensyn til Sisimiut-fiskerne, ja selvfølgelig har jeg selv hørt at deres talsmand har sagt, at de kan gå ind for sådan en ordning. Det kan defineres på forskellig vis. Men jeg hører samtidig, at sådan et forslag, at de ikke kan gå ind for forslaget i den foreliggende form, at man i første omgang skal, altså selv om de ikke er koordineret.

I den forbindelse blev der også nævnt problematikken omkring fritidsfiskerne, altså efter hellefisk, torsk med mere, og at man også medtager denne gruppe. Også fordi de er bruger af ressourcerne her i Grønland.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Som jeg allerede har sagt, så er der kun to tilbage, der får lov til at få ordet. Først er det Hans Enoksen, Siumut. Værsgo'

Hans Enoksen (S)

Tak formand. Først til Hans Aronsen vil jeg gerne sige, at jeg som opposition har ret til at tage ordet her i salen, ligesom alle andre.

Med hensyn til en kovending hos Inuit Ataqatigiit, og Jane Petersen prøver på at forklare det, og hendes bemærkninger overfor ordstyreren, så vil jeg lige citere, at de er altså ser frem til at Naalakkersuisut vil bruge Skatte- og Velfærdskommissionen, det ser jeg frem til. Det er så mit håb, at Siumuts forslag vil blive støttet. Men forslagsstillersens forslag er meget, meget værdifuldt, og bliver henvist til udvalgsbehandling. Det er meget godt, at du har gjort dit arbejde godt.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Jeg skal lige nævne, at vi skal nævne medlemmernes navne med fornavn og efternavn.

Sidste der får lov til at sige noget, det er Jens Immanuelson, Siumut.

Jens Immanuelson (S)

Det er bare en uddybende bemærkning, fordi der bliver sagt, at Siumut ikke har en klar holdning til sagen, og jeg citerer: ”at de håber at koalitionspartierne, inden det er for sent at skulle kunne tage en beslutning.” Det er en anbefaling, det kan man ikke misforstå, at det er også fordi at der står intet om i finanslovsforslaget 2010, også fordi de har anbefalet man ikke tager imod forslaget. Det er bare uddybende bemærkninger.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Til den sidste ordfører, om det er nødvendigt at reagere overfor de to sidste talere.

Jens Immanuelson, (S)

Ja, for en meget kort bemærkning, afslutningsvis forslagsstilleren vil jeg gerne sige tak til. Og til aller sidst kan jeg sige, at vi snakker jo om fiskerne og fangerne, og vi udelukkende snakker om deres problemer. Men jeg vil sige, at jeg har været fisker og fanger i 17 år. Det er meget godt at være fisker og fanger. En gang imellem kan der dukke forskellige problemer op, på grund af vejrlig med mere, men alligevel så er det meget godt at være fisker og fanger, og vejret kan være meget stille en gang imellem, så blæser vinden en gang imellem, og det kan også være svært og vanskeligt at drive sådan et fartøj. Og selv om, trods disse problemer, at leve sådan det er meget godt.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Og vi siger tak til Siumuts ordfører, og der blev enighed om, at punktet bliver behandlet i udvalget. Ja, det er så Familieudvalget man henviser til. Så har de jo mulighed for at høre de andre udvalg.

Jeg har gjort det lidt svært måske. Jeg har helt glemt, der er stadig partiordførere tilbage. Det beklager jeg meget. Nu er det så Andreas Uldum, på vegne af Demokraterne.

Andreas Uldum (D)

Nærværende forslag er et sympatisk forsøg på at komme en gruppe af borgere, der har det svært – fiskerne og fangerne – til undsætning. Forslagsstiller vil således lempe på reglerne om offentlig støtte, så fiskerne og fangerne grundet deres specielle vilkår ikke behøver at opfylde kravet om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet for at få offentlig hjælp.

Demokraterne har forståelse for, at fiskere og fangere kan komme i vanskelige situationer, men vi er nødt til at påpege, at det samme gælder for andre erhvervsgrupper. Vi mener derfor ikke, at det er en god idé at lempe betingelserne for at få offentlig hjælp for specielt udvalgte grupper i samfundet. Vi mener, at det er vigtigt, at der gælder de samme love og regler for alle grupper i samfundet.

Selvom mange i vort land vil mene, at det er en usympatisk holdning, så er det Demokraternes mening, at hvis der er fiskere og fangere, der gentagne gange er nødsaget til at bede om offentlig hjælp til livets opretholdelse, så burde disse mennesker overveje om det måske var på tide at finde sig en anden levevej.

Demokraterne er tilfredse med, at Naalakkersuisut har planlagt at nedsætte en skatte- og velfærdskommissionen og vi ser frem til, at denne kommission kommer med sine anbefalinger. Derudover er vi glade for, at Departementet for Sociale Anliggender er i færd med at udarbejde en undersøgelse af fattigdomsbegrebet i en grønlandsk kontekst.

Vi håber og tror, at disse tiltag på sigt vil være med til at sikre, at færre borgere får behov for offentlig hjælp. Men vi vil også gerne igen fastslå, at det aldrig bliver Demokraternes politik at forskelsbehandle forskellige grupper i samfundet.

På den baggrund afviser vi forslaget.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak, nu er der så mulighed for at kommentere ordførerens indlæg. Først er det Jens Imanuelsen der har bedt om ordet.

Jens Imanuelsen (S)

Demokraterne i deres fremlæggelse så sagde de, jeg har medfølelse, med hensyn til forslagsstillerens forslag. Klart skal jeg sige, at drive fangst og fiskeri, det er også en form for et arbejde. Altså der er dem der driver sådan et hovederhverv, og er forsørgere ligesom alle andre.

Demokraterne har sagt, at Demokraterne er tilfredse med at Naalakkersuisut har planer om at nedsætte en Skatte- og Velfærdskommission. Man ved ikke hvornår den vil blive en realitet, også fordi den endnu ikke er nedsat, og den skulle så være så bredt sammensat, at man hele tiden henviser til dets arbejde, alt det der dukker op.

Jeg håber, at når man ikke engang har nedsat en kommission, hvornår regner Demokraterne med at denne kommission vil tilendebringe sit eget arbejde, når den ikke engang har startet sit arbejde?

Når vi ser på fiskeri og fangst, og der så sket et skred, en meget stærk skævvridning, med hensyn til de steder hvor der drives fiskeri og fangst, og der er behov for sådan et forslag, uden at skulle hele tiden afvente nedsættelse af Skatte- og Velfærdskommissionen.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Indledningsvis skal jeg lige komme ind på, at det kan da godt være, at det er lidt svært at forstå, at vi har skrevet at vi har medfølelse, så har måske en vending, at man har forståelse for det, været mere passende. Det er måske mit ordvalg der har gjort det svært at forstå.

Med hensyn til Skatte- og Velfærdskommission og dens kommissorium, ser vi meget fortrøstningsfuldt til, og dets anbefalinger vil vi også få vurderet hos os.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Næste der har bedt om ordet, det er Karl Lyberth, Siumut. Værsgo'.

Karl Lyberth (S)

Andreas Uldum, Demokraterne, du har i dit indlæg blandt andet skrevet, at disse grupper så må tænke på at finde et andet erhverv. Denne form for en tankegang, som ved jeg ikke engang hvordan man skal kalde det. Altså at man ligesom ikke har respekt for de andre mennesker, og der personer der driver fiskeri og fangst.

Demokraternes grundlæggende holdning kommer herover frem, og ser på befolkningen som bare en statistik. Og hvor du blandt andet har sagt, at deres politik vil blive involveret i en forskelsbehandling af borgerne. Dette dokumenterer blot, at I ser folkene som tal. Og du opfordrer jo denne gruppe til at finde andre erhvervsmuligheder. Det er derfor at jeg, som medlem af Inatsisartut, har svært ved at forstå, at Demokraterne og Inuit Ataqatigiit samarbejder. Netop fordi jeg ved, at det er syn på mennesker er meget, meget forskelligt. Men det er ellers en holdning jeg har haft, at det kan da godt være at jeg har taget fejl.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det ordføreren. Værsgo'.

Andreas Uldum (S)

Her vil jeg lige præcisere, at det er ikke samtlige fiskere og fangere, man ikke nævner som sådan. Altså det er dem der til stadighed får offentlig hjælp, de kan se, så burde de også kunne få vurderet. Selvfølgelig kan hvem som helst arbejde hvor henne og med hvilket arbejde, det er ikke det vi har overhovedet sat spørgsmålstejn ved dette.

Meningstilkendegivelsen, at vi betragter fra Demokraterne personerne som blot nogle tal, det finder jeg, det er op til dig selv, for det kan jeg ikke genkende.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Den næste der vil sige noget, der er medlem af Finanser.

Palle Christiansen, Medlem af Naalakkersuisut for Finanser.

Er det korrekt forstået, at når man fra Demokraterne siger, at så er der nogen i nogle bestemte erhverv, som skal finde noget andet at lave, at det er at sidestille dem med alle andre erhverv i Grønland, hvor man siger, at ja, men i en tid, med den økonomi vi har, så må alle lære at gøre det så rentabelt så muligt. Er det i den sammenhæng det skal forstås?

Og så dertil kan jeg høre i salen, at der er mange der ønsker noget mere at vide, med hensyntil Skatte- og Velfærdskommissionen. Og der kan vi så oplyse fra Naalakkersuisuts side, at det vil blive meldt ud i dag, hvem der vil komme til at sidde i den. Det vil blive offentliggjort i dag via pressemeddelelser. Alle folkene er udpeget, kommissoriet er skrevet og godkendt, så det vil blive meldt ud i dag, hvordan deres arbejde kommer til at foregå. Så det er ikke, som nogen tror, noget man kommer til at gøre om mange år. Det er noget der starter fra i dag. Og deres anbefalinger vil vi løbende tage op. Og de skal være helt færdige med arbejdet i slutningen næste år. Det var bare en servicemeddelelse.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Den næste der vil sige noget, det Kristian Jeremiassen, Siumut.

Og undskyld, undskyld. Selvfølgelig er det også et spørgsmål, så har ordføreren også mulighed for at komme med en reaktion til det.

Andreas Uldum (D)

Ja, tak. Selvfølgelig, med hensyn til vores udvikling her i Grønland, at vi følger den. Her er der også mange personer som kan finde et andet arbejde. Eller så kan man ikke komme uden om, at der er nogle andre der vil få et andet arbejde. Og det kan vi ikke komme uden om.

Og her, med hensyn til Skatte- og Velfærdskommission, at den er begyndt at arbejde, eller det jeg hører, at den vil komme til at arbejde, det er noget der opdanner nogen. Og det kan være, at den vil behandle masser af nogle spørgsmål der bliver fremdrager her ved mødet.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja, som sagt, så den næste der har bedt om ordet, det er Kristian Jeremiassen, Siumut.

Kristian Jeremiassen (S)

Tak formand. Her i fremlæggelsen så har jeg lagt mærke til, hvor man blandt andet brugte ordet, jeg citerer lige: ”så burde disse mennesker overveje, om det måske var på tide at finde sig en anden levevej”. Det er altså fangerne og fiskerne man her snakker om.

Inuit Ataqatigiit og Kattusseqatigiit Partiiat samarbejder med jer, og jeg finder det spændende, om de også mener at fiskere og fangere, at de skal have alle sammen arbejde, eller finde noget arbejde. Jeg mener, at det at forsørge sig selv, det man prøver på at opnå i disse år, og få formindsket importen, og så er det jo fiskere og fangere som vi har behov for, med hensyn til selvforsørgelse. Og det er et af de største veje for at finde den. Derfor, med hensyn til Demokraternes opfordring til at fiskere og fangere finder en anden levevej, det er noget der giver grund til betænkeligheder. Og det er, jeg vil lige nævne, at personer man betragter som tal. Jeg mener, at med hensyn til efterårssamlingen, den er blevet meget udtalt her, at når man prøver på at beregne personer som noget tal, det er ikke hensigtsmæssigt. En person har sit eget værd, og har noget man kan respektere for. Og derfor, med hensyn til at vi har sagt i mødet, at man betragter personerne som nogle tal.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Der har fået besvaret en hel del af de spørgsmål, så vil jeg lige besvare følgende. Selvfølgelig Inuit Ataqatigiit og Demokraterne og Kattusseqatigiit Partiiat, det er tre forskellige partier. Det er godt at du har lagt mærke til det, for vores meninger er selvfølgelig forskellige. Og selvfølgelig også, med hensyn til selvforsørgelse, det har vi ikke sat spørgsmålstejn ved. Og dine bemærkninger, at man vil lade dem til at arbejde, det finder jeg svært ved at genkende. Det har jeg sagt, at hvem som helst person der vil arbejde, og hvor henne og med hvad, det er op til dem selv at bestemme. Derfor finder jeg det grundløst at kommentere dine bemærkninger desangående.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Og så er det den sidste der har bedt om ordet. Det er hr. Hans Enoksen, Siumut.

Hans Enoksen (S)

Tak formand. Her, når man ser på historien, og hvis der ikke havde været nogen fangere, så ville landet ikke blive til. Det er fangerne der alene har betalt skat af deres indhandling spæk, og for at forsørge samfundet. Og derfor vores syn til fangerne, det burde være mere respektfuldt alle sammen.

Og med hensyn til stadet for fangerne, det er meget alvorligt. Der er mange store restriktioner og stramninger. Jeg håber på, at man vil få det vurderet, at der er tale om personer, at man ikke kan drive og forvalte samfundet, ved at betragte personer som tal alene.

Så vil jeg lige citere noget fra Demokraternes ordførerindlæg. Og jeg citerer: ”Man vil også gerne igen fastslå, at det aldrig bliver Demokraternes politik at forskelsbehandle forskellige grupper i samfundet”. Citat slut.

Det er så, med hensyn til Siumuts ordfører Karl Lyberth kom også ind på, med hensyn til at betale tilladelser på 1.500 kroner til fiskere og fangere. Men også fritidsfangerne, når vi skal til at fiske efter torsk, efter hellefisk, efter krabber eller efter stenbidder. Så vil vi kun betale 50 kroner til en licens. Jeg har endnu ikke set et ændringsforslag, og selv om medlem af Naalakkersuisut ryster på hovedet, at det burde ellers være omvendt. Fordi vi er ellers også for meget at skulle betale 1.500 kroner, og fiskerne og fangerne kun betaler 50 kroner. Hvad mener I? For herved vil vi opnå forskelsbehandling, og her er jeres politik ikke at lave nogen forskelsbehandling. Tak.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Indledningsvis så vil jeg lige udtale, at vores syn på fiskere og fangere er meget godt. Vi respekterer dem, og vi plejer at være glade for dem, at de er med i arbejdet for landet.

Jeg skal lige præcisere, at det at arbejde som privat næringsdrivende, at de tager på fiskeri som fritidsjagt, og det jeres ordfører Karl Lyberth har selv sagt, at størstedelen af fangerne er placeret

private næringsdrivende, og der er forskel mellem at være fritidsjæger. Der er forskel mellem at sælge noget fangst, og selv forsørge nogen ved at være fritidsfanger.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Så er det så afsluttende Hans Enoksen, Siumut.

Hans Enoksen (S)

Det er ikke sådan at fanger- og fiskerfamilierne alene fanger noget til salg. Det er også til deres eget livets opretholdelse i stort omfang, som de forsøger sig selv med. Og vi har mindre problemer med at ville have større kræfter til at skulle betale 1.500 kroner. På den anden side, så er der den politik, at dem der har det mindre, de skal betale højere, og de der har det i orden, at de skal betale lidt mindre. Det burde ellers være omvendt. Jeg mener, at Demokraterne på den måde vil være enige med os.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Så er det ordføreren.

Andreas Uldum (D)

Ja, jeg tager hans præciseringer til efterretning.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Dermed siger vi tak til Demokraternes ordfører. Og nu kan vi gå videre. Og nu er det så Atassuts ordfører Siverth K. Heilmann. Værsgo'.

Siverth K. Heilmann (A)

Endelig.

Medlem af Inatsisartut, Hans Aronsen fra Inuit Ataqatigiit foreslår nærværende at der skal arbejdes for at fiskere og fangere får bedre adgang til sociale ydelser i de perioder hvor de har svært ved at få indtægter fra deres erhverv.

Vi fra Atassut undrer os over at forslagsstilleren først har forkastet vores forslag om ændring af kravene til at have erhvervsfangstbeviser, således at fangere og fiskere, der har

erhvervsfangstbeviser får nemmere adgang til at kunne tjene penge, hvorefter forslagsstilleren her fremkommer med forslag der har til formål at fiskere og fangere afhængige af de sociale hjælpeforanstaltninger.

Vi er i Atassut ikke i tvivl om at fangerne og fiskerne allerhelst gerne vil have forbedret deres mulighed for selv at tjene penge end at blive henvist til de sociale myndigheder, derfor vil vi fra Atassut hellere være med til at drøfte bedre og mere fremadrettede fangst og fiskerirelaterede tiltag.

Fangere og fiskere har, på lige fod med andre borgere, i dag allerede mulighed for at søge om offentlig hjælp, og det er kommunerne der har pligt til at drage hensyn til at også fangere og fiskere kan få den fornødne hjælp, såfremt kommunerne ikke i tilfredsstillende omfang lever op til deres pligter, er det fra centralt hold nødvendigt at påpege overfor kommunerne at de er forpligtiget til at arbejde ud fra deres pligter.

Med disse korte bemærkninger skal vi fra Atassut indstille til at forslaget ikke nyder fremme og blive sendt til andenbehandling i dens nuværende form.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Der er ikke nogen der ønsker at få ordet fra salen. Eller vi har nogle tekniske problemer. Jeg kan se, at medlem af Inatsisartut Hans Enoksen har bedt om ordet.

Hans Enoksen (S)

Ja, tak formand. Det er til Atassuts ordfører Siverth K. Heilmann, jeg er enig med dig, fordi han sagde, at man har til formål at finde nogle muligheder. Det er helt i orden. Og jeg er overbevist om, ligesom dig, med hensyn til fiskere og fangere, at deres muligheder bliver forbedret. Det er dem der helst vil sige det, end at gå til socialkontoret. Og derfor, med hensyn til det alvorlige stade vi er nået, for at komme ud over dem, så håber jeg på at vi har et større samarbejde med den anden. Fordi fangerne, i Avanersuaq og andre dele af landet, har problemer. Sælskindspriserne er blevet mindre, og de har ikke nogen hvalroskvote. Narhvalskvoten er opbrugt, de har ikke fisket hellefisk i over en måned. De får ikke nogen mulighed for at, når de kommer til socialkontoret. Derfor håber jeg på, at Atassut og Siumut vil danne bagland for at hjælpe disse. For det er vores forsvar af fangerne, dem

hører vi meget ofte om noget. Men vi arbejder alvorligt fra Siumut, og vi har altid forsvaret, hvorvidt det næsten har kostet vores hoveder, med hensyn til at forsvare fangerne.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det ordføreren.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja tak. Tak Hans Enoksen, for dine bemærkninger. Her i vores ordførerindlæg, så har vi selvfølgelig begrundelser i forslagsstillerens forslag. Og vores meningstilkendegivelser fra Atassut, det er klart. Og i debatten så har jeg lagt mærke til, at det første Inuit Ataqatigiit, Siumut og Demokraterne, deres fremlæggelse, hvor man blandt andet i lang tid har behandlet noget gentagne gange.

Det jeg finder mærkeligt, det er forslaget med begrundelser og partiordførerne bliver ændret. Hvis vi skal arbejde sådan, det finder jeg rodet. Jeg håber på, at vi ikke få sådan nogen arbejdsform, fordi jeg er vidende om, at hvis man skal have forslag, at hvis den er næsten enslydende, og hvis den bliver henvist til udvalget og godkendt, at man så kan komme med ændringsforslag. Men der skal ikke herske nogen tvivl om fra Atassut, ligesom Hans Enoksen har sagt, at fangernes vilkår og de kystnære fiskeres muligheder bliver forbedret. At vi alle sammen må være opmærksomme på at lave nogle tiltag

Med hensyn til hjælpeforanstaltninger, som Hans Aronsen fra Inuit Ataqatigiit har sagt, så vil mulighederne blive meget mindre. Fordi man skal nok huske, at i 2006 så har man fået forbedret forordningen. Man har allerede mulighed. Men hvis vi hjælper fangerne med en fangstkvote, og for et par dage siden så hørte jeg lige i pressen, at det var Harald Bianco fra Inuit Ataqatigiit, med hensyn til isbjørnejagt på østkysten, at han gerne vil have ophævet restriktionerne. Og det samme er gældende, med hensyn til hvalroskvoter i Avanersuaq.

Det jeg vil gerne høre på disse udsagn, og vi er parate til at samarbejde om dette.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Den næste der vil sige noget, det er Andreas Uldum, Demokraterne.

Andreas Uldum (D)

Det er blot mere en præcisering. Som min ordfører, tidligere Hans Enoksen har sagt. De skal ikke sige som om vi har sagt, vi fremkommer med nogle forhindringer alene. Selvfølgelig er der også nogle løsninger. Det kan være at der er flere forskellige muligheder. Men jeg ser frem til at have et godt samarbejde med jer alle sammen.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Jeg ved ikke om ordføreren vil komme med en reaktion. Det er ikke tilfældet. Så går vi videre. Og den næste der vil sige noget, det er Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit.

Aqqaluaq B. Egede (IA)

Tak. Det der blev fremsat og de faldne bemærkninger, det er vi glade for fra Inuit Ataqatigiits side, at man på fisker- og fangererhvervet, at man vil finde en bedst mulig løsning på det område.

Med hensyn til 2007, og mens Atassut og Siumut havde Landsstyret, og i økonomisk-politisk redegørelse, så står der, og jeg citerer: ”at vores for at kunne opnå økonomi, at vi kan sidestilles med andre, så har vi lavet nogle flere tiltag fra Landsstyret. Og derfor vil et af de vigtigste i fremtiden være, at med hensyn til vores traditionelle erhverv, med hensyn til fiskeriindhandling og fisker- og fanger- og fåreholdererhvervet, dem der arbejder med dem, det er helt nødvendigt, at de må overgå til væksterhverv, og få dem støttet. Og disse nye erhverv, som vi her tænker på, er minedrift og af aluminiumssmelteri og vandkraftanlæg.”

Det vil sige, at fiskernes overgang til andet erhverv, at den politik havde I dengang. Er I gået bort fra den nu? Eller hvordan er jeres politik på nuværende tidspunkt?

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det ordføreren.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja, tak. Det er et spørgsmål, Aqqaluaq Egede, Inuit Ataqatigiit. Atassut har en meget klar politik, som jeg har sagt. Vi har en fisker- og fangerpolitik, som siden for lang tid siden, så har vi givet nogle input til partierne, at med hensyn til bedst mulige vilkår i fremtiden, at vi har bedst mulig

tilpasning i en tid, hvor der altid sker skift i naturen, og det kan man ikke komme uden om, i forbindelse med politisk arbejde, og ikke mindst overfor fisker- og fangerområdet.

Og her, med hensyn til det der har nævnt omkring politisk-økonomisk redegørelse i 2007, det er en redegørelse der er blevet udarbejdet sammen med dem man samarbejder politisk. Og det er vores udmelding dengang, og det kan vi ikke flygte fra.

Vi sagde ikke, at fiskerne og fangerne skal komme på land. Men der er opfordringer, at de der selv gerne vil deltage, at fiskerierhvervet som det vigtigste, at de kan overgå til varige arbejdspladser. Fordi vi må have tilgang på arbejdspladser på land, at de kan arbejde mange år, også samfundsgrupperne, uanset om de er fiskere eller fangere. De burde være med. Det er at man baner vej for dem, fordi fiskerierhvervet ikke er et erhverv alene.

Jeg vil lige gøre opmærksom på, at fiskere og fangere, det har Atassut et meget stort hjerte for. Og derfor vil jeg blot opfordre forslagsstilleren til, at med hensyn til jeres udmeldinger i jeres parti, og som ikke indeholder 100 % støtte, at hvis man kan komme med nogle velbegrundede forslag, og de kan nærme sig hinanden og lave nogle kompromiser i udvalget, og det at kunne bane vej for det, det er noget I burde være dygtigere til.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja, den næste er Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit.

Jane Petersen (IA)

Ja, tak. Og tak til Atassuts ordfører og hans fremlæggelse. Ja, jeg tænker på, at begrundelsen for afslaget er, at Atassuts forslag omkring fangst og fiskeri er blevet forkastet, er en medvirkende årsag. Atassut mener, at livets opretholdelse og vilkår på fiskeriområdet skal afdækkes. Og på baggrund deraf, også fordi der er nogle skævheder på det område, fordi det ikke vil blive til et problem for fiskerne og fangerne, at disse to bliver afdækket. Kan Atassut gå ind for det, eller er det så fiskeri- og fangstbeviset man kan få løst dette problem ved at blot bruge dette?

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så der det ordføreren.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja, tak. Det spørgsmål fra Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit. Du har ret i, at i vores fremlæggelse fra Atassut, så er det erhvervsfangstbeviser for at afhjælpe fangerne, at vi har stillet forslag, og vi henviser til den. Det er ikke alene det. Og vi sagde mere uddybende, at man må bane vej for fangerne, med hensyn til fangststyr, hvis der er tale om restrikerede fangststyr og ekstra tildeling, det er alt det vi i forståelse må bane vej for. bliver til at man kan tage narhvaler og hvidhvaler tage som et eksempel. Når de bliver opbrugt, og der kommer nogle ekstra kvoter, så bliver der råbt op fra oppositionen og det bliver kritiseret. Men når der er tildelt ekstra kvoter, så er der ikke længere røster fremme. Det man blot skal lære af, det er kvoter til de til landet, som fangerne må have gavn af økonomisk. Det må så opbygges. Det er ikke sådan, at det er kun bygder og fangerkvoten der styrer den. Det er naturen der styrer os, og det har de gjort i masser af år. Der er nogle fisk der er flygtet bort fra kysten, og det har haft nogle erfaringer med det. Nu er de på vej op, og der er blevet fremsat flere forskellige forslag herfra. Jeg mener, at det er det man burde dygtigere af, at når man har lavet nogen løsninger, med hensyn til en lys og god fremtid.

Og forslagsstillerens begrundelser i sit forslag. Jeg mener, at landsstyrekoalitionens besvarelse, det påpeger jeg meget klart, at fangerne har rettigheder til at blive hjulpet. At man fra landsstyrekoalitionen har et andet syn på det, at være med i udvalgsarbejdet, så skal Atassut godt nok være med. Men sådan en arbejdsform vil være meget rodet, hvis vi skal fortsætte med den i fremtiden.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja, tak. Jeg skal endnu en gang erindre om, at det man debatterer her, man har taget stillingtagen til at den kan gå videre. Og derfor vil der være mulighed for at debattere den yderligere i andet regi.

Og vi har stadigvæk 6 dagsordenspunkter tilbage. Og nu er der 5 der vil sige noget. Og når de har sagt noget, så er det afsluttende partiordføreren.

Den næste der vil sige noget, det er Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit, som er forslagsstiller.

Hans Aronsen (IA)

Ja, tak formand. Med hensyn til Atassuts ordfører Siverth K. Heilmann, til ham vil jeg lige først spørge, på hvilke områder fra Inuit Ataqatigiits side, med hensyn til det stillede forslag, og med hensyn til de arbejder på fiskeriområdet, at det blev benævnt, at vi har ikke noget 100 % opbakning på. Hvad er det?

Og så med hensyn til at fiskene er vendt tilbage, og på vej frem. Og hvis der er korrekt ordentligt, hvorfor er fiskerierhvervet i nogle steder så katastrofalt, med hensyn til at erhvervet sagde, at lande fangster. Hvorfor har de så dårlige muligheder?

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det ordføreren.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja, tak forslagsstiller. Ja, med hensyn til dit forslag, og med hensyn til Naalakkersuisuts besvarelse, den går Atassut ind for. Og her har de det krav om, at hvis fangerne og fiskerne har nogle problemer, så har de de samme rettigheder som alle andre befolkningsgrupper. Derfor vil jeg blot henvise til mine bemærkninger lige før, at fiskernes og fangernes vilkår, og få dem forbedret. Der er blevet fremsat masser af ord her i salen desangående, og det er med hensigt at få skabt forståelse, at man skaber større muligheder, det er ved at tage det der vedrører fangststyr og fisk, det er noget man skal være opmærksom på.

Også produktionsanlæg og indhandlingsanlæg må være opmærksomme på det. Vi har masser af rigdomme som kan hives op fra havet. Og hvis vi udnytter disse muligheder bedst muligt, så vil landet have gavn af det, både rent økonomisk og beskæftigelsesmæssigt.

Og som Siumuts ordfører blandt andet kom ind på, de forskellige ting man skal bemærke, at der er nogen der allerede er ovre, i forbindelse med behandlingen af fiskeriloven, som Atassut også har med. Så er det landsstyrekoalitionen, hvis de fremkommer med meget radikale ændringsforslag, så vil Atassut nok være med. Men med hensyn til det forslag, så vil vi tage en klar stillingtagen. Og sådan er arbejdsformen blot sådan.

Atassut vil aldrig komme med at miste nogle tanker, vedrørende at finde nogle fremtidsretninger.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Den næste er Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

Med hensyn til tidligere bemærkninger, Aqqaluaq Egede, det vil jeg lige kommentere uddybende.

Idet det var nødvendigt, dengang vi var med Inuit Ataqatigiit i koalitionen, har de meget klart fremsat dette spørgsmål, og det har jeg sagt imod meget, meget, meget klart, at det så igen kom frem, og det gik jeg imod meget, meget stærkt. Det er ikke Atassuts værk det her, men jeg vil ikke beskyldte nogen. Men så er der nogen der har sagt, at fiskerne og fangerne har forståelse for indførelse af denne afgift, det hørte jeg selv i radioen. Men det er ikke sådan en direkte støtte fra fiskerne.

Og mon de har kendskab til, at hvis de skal fiske krabber og andre, at de bliver nødt til at betale 6.000 kroner. Det er et forslag. Mon de har kendskab til beløbsstørrelsen? Ja, de vil så betale 1.500 kroner pr. art. Ja, det er derfor vi er meget, meget imod sådan noget. Det er derfor Naalakkersuisut har sagt om et kompromisforslag om et engangsbeløb.

Det vigtigste for os det er, at fiskernes og fangernes muligheder, ligesom jeg har fremsat et forslag nogle dage siden, at hvis de har muligheden for det, så lad dem komme op på land i en periode. Ja, således at de ikke herved mister retten til et fangstbevis. Ja, det har jo allerede fået mulighed herfor allerede i 2006. ja, det betyder bare ikke, at de skal bare henvende sig til socialen. Men lad os finde alternative muligheder.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Næste bliver Aqqaluaq B. Egede. Ja, først ordføreren.

Siverth K. Heilmann (A)

Tak til Finn Karlsen for hans tillægsbemærkninger. Ja, jeg vil blot sige klart her, i forbindelse med udarbejdelsen af den kommende fiskerilov, så har Atassut påpeget nogle ting, og vil gerne have afdækket, blandt andet med hensyn til afgiftsbelægning. Og i forbindelse med det kommende

arbejde, er disse aspekter meget vigtige, at de så bliver behandlet i udvalget. Og det vil vi også gøre, idet vi skal lave en lov. Også fordi vi skal have en udmelding til borgerne, at vi skal have en afgift, som alle har forståelse for. Og det er en gentagelse, og det vil jeg ikke komme nærmere ind på.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Som allerede sagt, så er det Aqqaluaq B. Egede. Værsgo'.

Aqqaluaq B. Egede (IA)

Tak. Jeg skal endnu en gang gentage, at Inuit Ataqatigiit er glade for at den nuværende koalition, med hensyn til fiskeri- og fangsterhvervet, og det at vi prøver på at sikre deres fremtid. Det er derfor jeg i mit forrige spørgsmål har sagt, at i Atassuts og Siumuts koalitionstid, og deres udmelding, at fisker- og fangererhvervet fra 1.000 til 1.500 personer, kan overgå til mineindustrien. Og i forbindelse med vores nuværende initiativer, så er de imod dette.

Har I stadigvæk politiske initiativer i gang for at omlægge deres erhverv til et andet erhverv. Har I stadigvæk de samme meninger?

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ordføreren.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja, tak. Med hensyn til bevaringen af bestandene, det har vi hele tiden sagt fra vores parti. Vores arbejde i Inatsisartut, og jeg vil også gerne gøre opmærksom på de nye medlemmer, Aqqaluaq B. Egede, jeg står ikke her på talerstolen på vegne af den forhenværende landsstyrekoalition. Vi har allerede sagt, med hensyn til erhvervsfremme, altså til søs, uanset om det fangere, og at vi hele tiden udmelder om at give det bedre. Og jeg kan heller ikke ændre ved den påstand jeg har sagt, enhver, uanset om de er fiskere eller fangere, at det er op til dem selv at finde alternative muligheder indenfor lønmodtagerbeskæftigelse på land. Det er ikke en tvang, de skal selv have muligheden for at vælge. Det vores forhenværende koalition har givet mulighed for at skabe vedvarende arbejdspladser.

Og så med hensyn til mobiliteten. Jeg synes, at det er et godt initiativ vi har haft dengang, og så den der vedrører mobiliteten og som den nuværende koalition arbejder på.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Næste bliver Kim Kielsen, Siumut. Værsgo'.

Kim Kielsen (S)

Tak ordfører. En af partiordførerne fra Aqqaluaq B. Egede, det der bliver udmeldt, det der blev fremlagt i 2007, med hensyn til, man kan ikke komme i tvivl om, sådan var forholdene dengang i 2007. Og hvis de dengang også havde koalitionens visioner om at mineindustrien kan være nyttig for fisker- og fangerfamilierne, altså for enhver, og skabe arbejdspladser. Det er ikke noget nyt, og det er heller ikke underligt, med hensyn til levevilkårene for fangerne på nuværende tidspunkt.

Atassuts ordfører har fremhævet, at de har oplevet mange ting i forbindelse med klimaændringen, og islægsperioden er ændret og vejrliget er ændret. Altså de forhold vi ikke kan gøre noget ved, altså verdenssamfundets uvilje mod at købe sælskind, på grund af vores dårlige arbejde. Det er så mange forskellige grunde, der har gjort det værre for fangerfamilierne. Men det er friheden fangerne stræber efter, og med håb for livet. Og de så venter på en politisk løsning.

Det er derfor, med hensyn til nuværende forslagsstiller Hans Aronsen fra Inuit Ataqatigiit. Ja, budskabet vil vi arbejde for. Jeg håber også at man i udvalget, med hensyn til Rasmus Ole Rasmussens ophold, vil blive brugt i udvalget.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ordfører.

Siverth K. Heilmann (A)

Tak til Kim Kielsen, Siumut for dine uddybende bemærkning, med hensyn til det trykte. Ja, det kan man ikke ændre ved, hvis det er på trykt. Og denne definition bliver, med hensyn til mine udmeldinger. Ja, eftersom du nikker, så regner jeg med at du har forståelse for det, at fiskerne og fangerne, i forbindelse med at nogle ikke har alternative muligheder, at de så kan få hjælp i henhold

til forordningen om offentlig hjælp, og at de også har muligheden for at finde alternativ beskæftigelse på land.

Dengang da smelteriet kom på tale, så var der store forventninger til det, netop fordi vi indenfor og indenfor fangst har problemerne. Også fordi de vil gerne have en indtjening, også fordi de er forsørgere, også fordi de har set en lysere fremtid ved at påtage sig et landbaseret arbejde. Det er altså uanset om vi er fiskere, fangere eller lønmodtagere. Det vigtigste for os er, at vi selv skal kunne klare os, og kunne tage os et arbejde. Det har vi oplevet selv, i forbindelse med fiskens forsvinden. Og da vi kom i økonomiske vanskeligheder, der hvor vi kom fra. Med ved at hjælpe hinanden, og så har vi prøvet på at klare ordren, ved hjælp af hjemmestyret. Ja, vi skal også have den samme arbejdsånd her i Inatsisartut.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Som jeg allerede har sagt, så er den sidste der får ordet fra Inatsisartut netop her, Hans Enoksen fra Siumut.

Jeg skal lige i denne forbindelse bemærke, at hr. Finn Karlsen har et direkte spørgsmål, også fordi det har interesse hos lytterskaren, det vil jeg gerne give ekstraordinært besvarelse på to minutter. Næste bliver dog Hans Enoksen, Siumut. Værsgo'.

Hans Enoksen (S)

Tak, hr. formand. Med hensyn til Atassuts ordfører Siverth K. Heilmann vil jeg venligst opfordre til, at dette der er højst interessant, at Atassut, hvis de kan være med til det, at den kan sendes til udvalget, således at vi kan fremvise et fællesskab dér.

Hvor vi blandt andet har nogle problemer, med hensyn til levende ressourcer, det er ikke korrekt. Som Hans Aronsen har ret, vi har masser af fangst dyr, og de er også restrikerede. Og vi har sådan nogle kasser, vi har fremsat kasser, som man ikke kan fiske på kysten. Vi har afsat kasser på vestkysten, som man ikke kan fiske torsk dér. Og på baggrund deraf, så har man fået lukket virksomheder i Sydgrønland. Og på den anden side, så er der nogle islændinge der fisker lige ved siden af. Det er alle disse forhold som vi kan få ændret. Det kan vi nok magte, hvis vi kan gøre i fællesskab.

Og ud fra de der 1.500 kroner, som man skal betale, og hvis der er 2.400 fangere, og hvis de skal betale 1.500, så vil man kun få 360.000 kr. ind i indtægter. Men i finanslovsforslaget så står der 2,1 millioner kroner. Der er forskel imellem, derfor mener jeg, at hvis man vil fastholde at der skal betales gang på gang fra forskellige fisk.

Med hensyn til Aqqaluaq B. Egede omkring politisk redegørelse. Dengang så var det Inuit Ataqatigiits medlem af Naalakkersuisut for Økonomi dengang. Og det er den, at hvis jeg har fået udelukket råstofudvindingen i Sydgrønland, det er meget beklageligt. For de har meget begrænsede erhvervsmuligheder i Sydgrønland. Det er alt det I må tænke mere nøje over.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja, det er ikke kommet, at man meddeler at man vil sige noget. Jeg har allerede sagt, at vi stopper for debatten. Men jeg har helt ekstraordinært, med hensyn til besvarelse fra Naalakkersuisut for Fiskeri Finn Karlsens udmelding, den har jeg åbnet op for mulighed. Men så er det ordførerens reaktion, med hensyn til seneste ordfører.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja, tak Hans Enoksen, Siumut. Ja, fiskerne og fangerne har nogle livsproblemer i nogle af tiderne, og netop det forhold, så er det forslagsstilleren der, men med hensyn til offentlig hjælp, så er der meget klar mulighed allerede der. Og det er på baggrund deraf, at vi fastholder Atassuts afslag. Det kan jeg ikke få ændret.

Men at på baggrund af problemer i fisker- og fangerområdet, og for at kunne bearbejde disse, og har Enoksen, hvis du hører mine bemærkninger, og har vilje til det i udvalget, så vil Atassut ikke være tilbageholdende.

Med hensyn til jollefiskerne og fangernes vilkår, og med hensyn til det jeg er bange for i fiskeriloven, hvor i forståelse med Landstinget at kunne tilnærme sig. Ja, jeg mener at jeg sådan uden tøven kan gå ind for dem. Men det vil ikke være til gavn, at hvis man ikke har noget til hensigt at lave nogle små ændringer, så tvivler jeg på gavnigheden. Men vi skal nok forsøge.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Og dermed kan vi sige tak til Atassuts ordfører. Men som jeg allerede har sagt, så er det helt ekstraordinært at jeg har godkendt medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, for at kunne kommentere bemærkningerne.

Ane Hansen, Medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug (IA)

Ja, jeg finder det nødvendigt med en præcisering på det området. Det er derfor jeg har bedt om ordet. Det er med hensyn til indførelse af brugerbetaling, og det blev gang på gang her nævnt, og de er ikke helt korrekte. Hertil skal jeg udtale, at joller, med hensyn til indførelse af brugerbetaling, og under debatten blev man så enige om, at det skal behandles ekstraordinært og laves en særordning for dem. Der for vil vi fra Naalakkersuisut fremkomme med nogen løsningsforslag, og det har vi allerede afgivet, inden 3. behandlingen af finanslovsforslaget.

Derfor vil jeg også lige udtale følgende, at det er korrekt at vi ellers har haft udgangspunkt i Naalakkersuisut, at det tidligere Landsstyre, hvor Hans Enoksen var formand for den, og hvor Finn Karlsen var medlem af Naalakkersuisut for fiskeri og fangst. Og vi havde ellers først prøvet på at følge deres indstillinger. De har haft denne indstilling om, at med hensyn til indførelse af brugerbetaling, og med hensyn til joller, at det er så samtlige joller, de skal alle sammen betale 1.500 kroner til fiskerilicens. Men i forståelse, så har vi fremsat et ændringsforslag fra Naalakkersuisut, således at man kun betaler et enkelt beløb. Og det er det kompromis vi alle sammen har kunnet gå ind for.

Og der skal ikke herske tvivl om fra Naalakkersuisuts side, med hensyn vilkår på fiskeri- og fangstområdet, at vi er i gang med et meget stort reformarbejde på det område. Og det er helt nødvendigt, med hensyn til de forskellige forhold der har udviklet sig, at få dem forbedret, og det er så de tal vi har, at de kvoter som vores tidligere har haft nogen beslutning om, det har vanskeligheder ved. Også noget, det vil jeg lige gøre opmærksom på, at vi arbejder for at vi får nogle forbedrede og mere egnede tildelinger af kvoter.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Ja, man tog beslutning om at denne Familieudvalget forinden 2. behandlingen. Og efterfølgende så vil der være meget stor debat.

Selvfølgelig beklager jeg, at jeg har stoppet spørgerunden. Men hvis jeg skal være fornuftig i mødeledelsen, så må vi også respektere, at vi stadigvæk har masser af dagsordenspunkter til behandling. Og vi skal også selv betale for denne tid, om det bliver udsat eller vi kommer til at holde møde i meget lang tid i dag. Og derfor har jeg meddelt, at jeg beklager dette. Men der er mulighed, med hensyn til at dette emne ikke er blevet sendt yderligere debat, i og med at den bliver sendt til udvalgsbehandling, og derfor er der mulighed for at kommentere den dér.

Alle disse vil blive løst, og vi er færdige med den.

Undskyld, men nu er det så Kattusseqatigiit Partiiats ordfører som vi mangler. Hr. Jakob Skade, værsgo'.

Jakob Skade (KP)

Vi vil fra Kattusseqatigiit Partiiat kommentere således:

Medlem af Inatsisartut fra Inuit Ataqatigiit, Hans Aronsen's forslag går ud på forenkling af landstingsforordning nr. 14 af 20. November 2006 om offentlig støtte til fiskere og fangere.

Vi har fra Kattusseqatigiit Partiiat lagt mærke til tendensen til at benytte den gældende lov om offentlig støtte til fiskere og fangere som grundlag på forskellige vis i forskellige steder. Eksempelvis kan fiskere og fangere ved henvendelse blot blive støttet hårdt begrænset, idet de er selvstændige.

Vi vil fra Kattusseqatigiit Partiiat sige, at selv om en timelønsbaseret støtte, der tilbydes ved nødvendigheder, i bund og grund er god nok, er begrænsningerne heri hæmmende.

Det er ønskeligt med en indstilling til Naalakkersuisut, at den gældende lov om offentlig støtte oplyses og indskærpes i hele landet.

Kattusseqatigiit Partiiat har fuld forståelse for Naalakkersuisut's budskab og er ligeledes tilfredse med tiltaget om undersøgelse af støtte og fremgangsmåden ved kommission.

Med disse bemærkninger støtter jeg ikke forslaget.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er der mulighed for at kommentere indlægget her fra salen. Vi har to minutter til rådighed. Så er det så udgangspunktet i dette punkt, at der er ingen begrænsninger, så alle har muligheden for at fremkomme med deres hjertesuk.

Den første der har bedt om ordet, det er Jens Immanuelson, Siumut.

Jens Immanuelson (S)

For det første vil jeg gerne sige, at Medlem for Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug, og hendes budskab om fiskeri og fangst, med hensyn til de forgangne års beslutninger, at det bliver behandlet her, det er ikke tilfældet, med hensyn til hvid- og narhvalerne. Og det er så treårige kvoter der er bestemmende for, hvor mange man kan skyde. Og disse kvoter bliver ikke engang brugt, også fordi man dannede grundlaget fra forrige års fangster.

Kattusseqatigiit Partiats ordfører Jakob Skade sagde blandt andet, at kommissionen undersøgelser, de er tilfredse med? Hvilken kommission drejer det sig om?

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ordføreren. Værsgo'.

Jakob Skade (KP)

Vi snakkede om offentlig hjælp det ikke vedrører tildeling af kvoter. Det vil jeg ikke kommentere. Naalakkersuisut er i gang med at nedsætte Velfærdskommissionen, også fordi den offentlige støtte ikke er ens benyttet i de forskellige kommuner. Det er godt, at vi er ved at nedsætte sådan en kommission.

For eksempel så har jeg nævnt, at man bliver udelukket for at kunne få elregningen betalt i nogle visse steder, som er på baggrund af en forordning fra 2006. Og derfor prøver man på at effektivisere loven, og det er vi støtter. Og Selv om vi direkte ikke støtter forslaget, også fordi man derved vil løse problemet igennem denne kommission.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Næste der har bedt om ordet, er hr. Hans Enoksen, Siumut. Værsgo'.

Hans Enoksen (S)

Tak ordstyrer. Kattusseqatigiit Partiiats budskaber, da de ikke sagde klart om deres mening, selv om det drejer sig om fiskernes og fangernes problemer, men blot henviser til en kommission, det er meget ærgerligt. Kattusseqatigiit Partiiat har måske mistet teten. Og jeg ved, at Jakob Skade lever i en bygd og har kendskab til forholdene, og har kendskab til de meget strenge forhold fiskerne og fangerne lever under.

Med hensyn til, i den forbindelse vil jeg gerne sige til Ane Hansens bemærkninger om, at det slet ikke har noget på sig, ja fiskeriloven blev udskudt og blev stoppet, netop med den begrundelse, at den blev henvist til kommissionsbehandling. Vi har ikke fremsat et forslag om en afgiftsbelægning for fiskerne og fangerne. Og de forrige års forslag om afgiftsbelægning er blevet stoppet, derfor skal vi tilbagevise den grundløse beskyldning. Og beskyldninger mod den forrige coalition, det har ikke noget på dig. Det er biologernes anbefalinger der har dannet grundlag for vores beslutninger, og det er så et godt fiskeri i Uummanaq og Upernavik, at kvoten er opbrugt, så kan de ikke beskylde os for at være skyld i det. Du skal blot være glad for, at man har opbrugt kvoterne. Også fordi de implicerede har haft en god økonomi af det.

Men vi har haft dem stoppet i løbet af en måned, og nu er det så Avanersuaq som har meget strenge kår at leve under, også selv om Kattusseqatigiit Partiiat har været, hvor deres formand hele tiden påstår, at de vil ligesom slække kravene, med hensyn til kvotetildelinger.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det ordføreren.

Jakob Skade (KP)

Ja, tak. Jeg vil ikke kommentere kvotetildelinger her, fordi det er offentlig hjælp og loven vi støtter. Og du har ret i, med hensyn til fangernes problemer, at det er ikke først i dag vi får dem debatteret. Der er mange fangere der ikke placerer sig så langt, som det er sådan at de kun venter på at få offentlig hjælp. Det er ikke sådan. At de bliver placeret som sådan i forbindelse med debatten, så er

det blandt andet en persons egen rettighed, som selv tager beslutninger, og ved ikke hvad de vil gøre noget ved dem.

Det er derfor, med hensyn til den lov man snakker om, den offentlige hjælp, det er det vi skal debattere. Vi kan selvfølgelig tage alt muligt frem. Men når vi behandler overskriften, så er det jo den lov, som nævnt i dag, hvorfor mere gjort fleksibel. Det er ikke sådan, at problemerne dukker op. Men det er først ved en problematik at man kan få hjælp ved denne lov, og det er det vi behandler nu.

De er ved at gøre loven ikke hård. Og det der er sket i 2006, og nu vil man gøre noget ved den, at man får den ændret, så den bliver lettere og mere smidig. Og det er den undersøgelsesmulighed som vi støtter.

Og det er ikke sådan, selvfølgelig så har man tidligere fået det debatteret, og så kan det selvfølgelig også blive ændret. For hvis vi ikke gør det, så kan vi ikke bliv ved med at have en så stiv forvaltning.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Og den næste der har bedt om ordet, det er Medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug.

Ane Hansen, Medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug (IA)

Ja, tak. Jeg glæder mig over at dette dagsordenspunkt, som er meget vigtigt for fiskerne og fangerne og jollefiskerne, at I med interesse har givet jeres meningstilkendegivelser, og I har god forståelse for hvilken retning Naalakkersuisut har taget.

Og her, med hensyn til Siumuts Hans Enoksen til hans bemærkninger, så vil jeg lige rette, at det som Naalakkersuisut har debatteret og behandlet, det kan ses i nanoq.gl, og i den henseende så har Naalakkersuisut taget beslutning i 2007, at fra og med i år så har man taget en beslutning omkring indførelse af brugerbetaling. Det er den beslutning man har, og det er på baggrund deraf at man ellers har stillet forslag om at jollefiskerne skal betale 1.500 kroner for samtlige forskellige fiskerier. Men heldigvis, og i god forståelse, har vi fremsat et ændringsforslag til den fra

Naalakkersuisut. Og dermed, at man ikke overbebyrder jollefiskerne, således at de kun betaler en enkelt gang. Og det er så det man skal prøve på at opnå.

Og med hensyn til kvotetildelinger der vil jeg lige udtale, at den arbejdsform man har haft tidligere, det har ikke kunnet dokumenteres, eller brugerne har ikke haft tilfredsstillende indflydelse på at fastsætte årlige kvoter. Og for at komme over dette problem, så har vi nogle tiltag fra Naalakkersuisut på nuværende tidspunkt, og vi har tiltag med hensyn til næste års kvotetildeling, at man udnytter fangernes og fiskernes viden, og det bliver brugt mere realistisk.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja, dermed så har jeg fået dem der ville sige noget tidligere, dem har jeg gjort. Og jeg blevet opfordret til at debatten fortsætter, i henhold til overskriften af dette forslag. Og ud fra ordførernes indlæg, der er stadigvæk fem der står op og vil sige noget. Men forinden vi går videre, så er det selvfølgelig ordføreren, på vegne af Kattusseqatigiit Partiiat, der vil kommentere noget.

Jakob Skade (KP)

Tak. Og med hensyn til de sidste bemærkninger, hvor fiskeri, fangst og landbrugs Ane Hansens bemærkninger, dem vil jeg ikke kommentere, fordi det er ikke med i overskriften. Og jeg vil gerne tage hendes forklaring til efterretning, og blot henvise til næste ordfører.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Og nu er det så Naalakkersuisut for Sociale Anliggender der har bedt om ordet.

Maliina Abelsen, Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender (IA)

Tak. Jeg vil bare godt minde alle om herinde, at det er landstingsforordning om offentlig hjælp, at vi skal forsøge at diskutere her i dag. Det er ikke fiskeriloven. Og hvis vi skal prøve ligesom lidt at holde os til det der står, så synes jeg at vi skal prøve alle sammen at holde os til landstingsforordning om offentlig hjælp, så det bliver en diskussion om det der rent faktisk er foreslået.

Og så vil jeg gerne gøre opmærksom på, at spørgetiden skal bruges på at spørge ind til ting man ikke har forstået, og ikke komme med beskyldninger på tværs af salen. Der er rigtig mange punkter, og der er nogle af os som gerne vil videre, med det som rent faktisk er foreslået.

Og for mig er der ikke så forunderligt at Jakob Skade vælger at putte det i Skatte- og Velfærdskommission, fordi det er faktisk en oplagt sag at putte den deri, fordi det handler om landstingsforordning om offentlig hjælp. Så jeg håber, at det er det vi kan bruge resten af af det her punkt på at diskutere, det som der rent faktisk er foreslået.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det ordføreren.

Jakob Skade (KP)

Tak. Her vil jeg lige bare gøre opmærksom på, at vi fra Kattusseqatigiit Partiiat har fuld forståelse for Naalakkersuisuts udmeldinger. Her skal vi gøre opmærksom på, at vi sammen har skrevet at det er offentlig, at landstingsforordningen at den også vil blive medtaget i forbindelse med kommissionsarbejdet. Det er de hjælpeforanstaltninger vi snakker om her.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Og lige før så siger jeg tak til medlem af Naalakkersuisuts præcisering, og det er det jeg efterlyser. Vi kører i henhold til den opfordring der er givet. Og jeg vil endnu en gang erindre om de mange dagsordenspunkter der er tilbage. Og derfor de fem næste der vil sige noget, dem godkender jeg og lader tale. Og efterfølgende så er det forslagsstilleren og efterfølgende Naalakkersuisut-medlem for Sociale Anliggender. De fem der vil sige noget fra salen, den første er Kim Kielsen fra Siumut.

Kim Kielsen (S)

Tak formand. Til Kattusseqatigiit Partiiats ordfører Jakob Skade han kom med, at det er så den kommission der allerede er gået i gang med denne sag. Vi ved ikke hvem der sidder i denne kommission, og man henviser temmelig mange store opgaver til denne kommission. Hvornår kan vi høre, hvem der er blevet besat, har I allerede kendskab til hvem der sidder i kommissionen?

Det er så derfor lige før at Atassuts ordfører Siverth K. Heilmann, og med hensyn til hans udmelding, og med hensyn til det han har kommenteret, så vil jeg lige udtale, at med hensyn til udvalget, så er det i 2005, som fanger Rasmus Ole Rasmussen lavede en stor undersøgelse omkring fangernes vilkår. Brug disse som begrundelser. Vi snakker om alt muligt. Men dér, med hensyn til vilkår, så nævner jeg denne professor, der har lavet denne undersøgelse. Lad os bruge dette som værktøj, og så gå videre.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Så er det ordføreren.

Jakob Skade (KP)

Ja, tak. Tak, at du fik den præcisret, at vi skal bruge det som værktøj. Ja, det er siden 2005 at denne rapport er fremkommet. Og hvor er årene i dag? Vi er i 2009 nu, at man starter fra den nu, vi finder det for sent. Hvis den allerede har været behandlet, så burde den allerede have været behandlet tidligere.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Og her er det så Kim Kielsen, som Naalakkersuisoq for Finanser har præciseret, at det i dag vil blive meddelt, hvem der vil deltage i denne kommission, og meddele at der er et krav om at den skal være færdig med sine opgaver inden året slutter næste år. Det er blot til orientering.

Vi går videre. Den næste som vil sige noget, det er forslagsstiller hr. Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit.

Hans Aronsen (IA)

Tak formand. Det er oppositionen i deres udmeldinger, og så med hensyn til forrige dagsordenspunkter, så nævner man altid at Kattusseqatigiit Partiiat ikke længere har nogen meninger, fordi de er ligesom bundet til Naalakkersuisuts meninger, og at partiet, med hensyn til landsstyrekoalitionen at de kommer med sådan nogen ordlyd, og den vil jeg lige kommentere.

Selvfølgelig er det korrekt, at når man har været medlem af Naalakkersuisut i mange år, og kan sige at man selv er herre eller har den største kompetence, og kan få løst sådan ved at knipse med

fingrene. Og nu er det så vores landsstyrekoalition, det er nyt, når det er første gang i Grønlands historie at vi laver så radikal politiske ændringer.

Og det er heller ikke mærkeligt, at oppositionen, med hensyn til at de vil gerne bibeholde deres gamle fremgangsmåder, og det respekterer jeg. Men nu er det så aftalen omkring landsstyrekoalitionen, og i henhold til den så er det partierne i landsstyrekoalitionen som nu har fremsat nye tanker, som der har været med i valgkampen. Det er det de er arbejder med. det vil være meget tungt for oppositionen, når man selv i mange år har henholdt sig til sine egne meninger. Derfor vil jeg blot ønske, at denne ordlyd som de plejer at bruge, den vil jeg tænke lidt over, at man har en ny forvaltning, og en gammel traditionel forvaltning. Det er ikke noget der ligger meget tæt på hinanden.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Jeg vil endnu en gang anmode om, at vi henholder os til dette dagsordenspunkt, og henviser at forslagsstilleren kan kommentere dette fra talerstolen. Og den næste er... Åh, undskyld, så er det ordføreren.

Jakob Skade (KP)

Ja, med hensyn til forslagsstillersens, og uden at komme med nogen besvarelser til den, og med hensyn til hans forslag, at man udformer loven, det vil jeg blot henvise til, og ikke komme med nogen kommentarer til hans forklaring.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Og som jeg allerede har sagt, så er den næste Finn Karlsen, Atassut.

Finn Karlsen (A)

Jeg vil lige citerere, med hensyn til de faldne bemærkninger Kattusseqatigiit Partiiat har sagt: ”Og i denne forbindelse vil Kattusseqatigiit Partiiat sige, at man i forbindelse med at selv om der tilbydes et antal arbejdstimer, akut behov i bund og grund er god nok. Vil I give dem pengene, eller vil I bruge puljen til at få dem hjulpet? Det vil være op til dig selv.

Kattusseqatigiit Partiiat har i deres fremkommet, at der er for store restriktioner. Nu er restriktionerne ved at blive stramme. Hvad mener Kattusseqatigiit Partiiat om dette?

Og eftersom vedkommende sagde, at medlemmet for Naalakkersuisut for Fiskeri, at det er så min skyld. I den forbindelse så vil jeg gerne sige, at forleden dag da det blev debatteret så sagde jeg, at denne tanke er ny, og så var det også fiskeriorganisationen der gik ind for det, men ikke fandt at tiden er moden. Altså blev forslagene afslået, og hvis vi har været i koalition, så har vi ikke fremsat sådan et forslag, hvis organisationen ikke har taget et andet standpunkt.

Josef Motzfeldt, Formand for Inatsisartut (IA)

Tak. Og ordfører.

Jakob Skade (KP)

Tak. Og ordfører Finn Karlsen fra Atassut til hans spørgsmål vil jeg gerne lige, med hensyn til fordelingsnøglen på landsbasis, fangerne når de bliver skrevet op til den ledige liste, så har det kendskab til, det er også det man henholder sig til i forvaltningen. Men der er så også grænser for, når de er skrevet op som ledige, det er ikke bare for at få penge, de bliver skrevet op eller henvender sig, derfor skal jeg henvise til, at det er op til hver enkelt, at de ikke bare vil hente pengene, at de har viljen til at gøre noget. Det er der jeg vil understrege.

Med hensyn til restriktionerne, så har Kattusseqatigiit Partiiat meget groft, og vi har været stærkt imod. Men det vil jeg ikke kommentere nærmere, eftersom det ikke fremgår af af overskriften.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Tak. Næste der har bedt om ordet, det er Hans Enoksen, Siumut.

Hans Enoksen (S)

Ja,tak. Medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug Ane Hansen i forrige tale sagde, at disse udbetalinger er stoppet, og næste gang så sagde hun, at det er éngangsbetaling på 1.500 kroner. Hvilken af dem er rigtige?

Ja, Siumut har været imod det. Det er godt at koalitionen har fået forståelse for det, med hensyn til de ændringer. Der er altså meninger, og det der bliver sagt fra Hans Aronsen. Ja der er sket mange ændringer, også hvor da vi ledede landet. Ja, vi har aldrig nogen sinde taget så store skridt, mens vi var i koalitionen. Derfor kan man ikke forstå, at ændringerne de er først ved at ske i dag. Disse ændringer er allerede sket tidligere, på baggrund af befolkningen.

Kattusseqatigiit Partiiat har sagt, at menneskets ret er at få hjælp, og at fangerne skal også have deres rettigheder, med hensyn til at benytte de levende ressourcer. Hvad mener du om den meget restriktive forvaltning på nuværende tidspunkt? Tak.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ordføreren.

Jakob Skade (KP)

Tak. Hans Enoksen fra Siumuts spørgsmål, uden yderligere bemærkninger, ja stramningerne af restriktionerne er ikke sket i dag, det er noget der er sket i de tidligere år, uden at nævne ved navns nævnelse, så er det kommet frem til Naalakkersuisut, så er der sket forhandlinger med hensyn til kvoterne. Men hvis hvis bestandenes størrelse af ændret, så må vi også ændre noget på denne tildeling. Vi må altså efterlyse andre muligheder. Det skal også have udgangspunkt i et samarbejde. Derfor, hvis vi bliver beskyldt for at udelukke alting, så har det ikke noget på sig. Ja, men vi må altså ligesom henviser til det kommende samarbejde, og det vil vi være med i samarbejdet om.

Per Berthelsen, Første næstformand (S)

Ja, tak. Og det var, som jeg allerede har meddelt, Kattusseqatigiit Partiiats ordfører. Så er vi nået frem til den sidste som vil kommentere Kattusseqatigiit Partiiats ordfører, og det er Jens Immanuelson, Siumut.

Jens Immanuelson (S)

Ikke mærkeligt, eftersom det drejer sig om fiskerne og fangerne, så er debatten stor, og hvor man også kom ind på de forrige dages behandlinger. Det drejer sig om et hovederhverv, nemlig fiskeri og fangst, de arbejder hårdt hver dag denne gruppe, for at kunne forsørge os her i samfundet. Det er jeg ikke enig i, med Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug, den vil jeg lige kommentere.

De tidligere tiders koalitioner, og deres igangsættelse af initiativer, det er baggrunden for at så kom de frem med, at man er ved at afgiftsbelægge det kystnære fiskeri. Det er ikke korrekt. I Naalakkersuisuts forslag til finanslov, som vi har 1. behandlet, så er det 2,9 millioner kroner der er påført i dette forslag. Det er 1. behandlingen det drejer sig om, så er det at den tilgår til udvalgsbehandling, så ændrede Naalakkersuisut deres mening.

Jeg vil gerne lige spørge til Kattusseqatigiit Partiiat, med hensyn til kommissionen, hvad er det for en kommission der er blevet nedsat, I snakker om her fra Kattusseqatigiit Partiiat, Inatsisartut ilaasortai. Medlemmer af Inatsisartut er bekendt med, at der er ikke nedsat en kommission. Og med hensyn til næste års finanslov, så er det forslagsstilleren han efterlyser en løsning af problematikken. Det er det vi snakker om. Tak.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Ordføreren.

Jakob Skade (KP)

Tak. Med henvisning til Medlem af Naalakkersuisut for Finanser, hvis du ikke har hørt det, så er det ham der har sagt, at man allerede er ved at nedsætte en kommission.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Tak til ordføreren. Først, den forrige ordstyrer har begrænset dem der skal have ordet, dem vil jeg også begrænse. Og så nu skal jeg anmode forslagsstilleren, medlem af Inatsisartut Hans Aronsen om at kommentere de faldne bemærkninger om sit forslag.

Hans Aronsen (IA)

Tak. Tak for den velvillige behandling af punkt 40, mit forslag, for den store interesse de politikere har vist for mit forslag, med god forståelse for samfundsforholdene og det der vedrører punktet, og den meget gode debat, som er meget resultatrig og livlig.

Med hensyn til Naalakkersuisuts besvarelse, her har jeg lagt mærke til, at Naalakkersuisut, med hensyn til de problemer der opstår for fisker- og fangerfamilierne, at der kan være problemer med

hensyn til forordningen, hvor de blandt andet har nævnt, hvilke problemer der forefindes indenfor denne gruppe, og de svagheder der er i forordningen.

Og jeg skal lige understrege, at det at Naalakkersuisut har udmeldt, at den første vej det er at nedsætte en Skatte- og Velfærdskommission. Og med hensyn til dets kommissorium, der blev der nævnt indholdet af kommissoriet. Og på baggrund af det, så er meget opløftende for mig, med hensyn til de fiskere og fangere der findes rundt på kysten, og med hensyn til ordstyrerne, og med hensyn til forekomsten af de forskellige arter, og med hensyn til klimaændringerne, og at der eventuelt kan opstå problemer, at man så, med hensyn til den nuværende landsstyrekoalition, som de har påpeget, med hensyn til på sigt at man ligesom ser på fremtiden, og med hensyntagen til de pågældende grupper og deres familier og deres børn, og med hensyn til deres erhverv, at man er ved at finde frem til løsningsmuligheder. Det er jeg meget tilfreds med.

Og så den velvillige behandling mit forslag har fået, samt at Naalakkersuisut-koalitionen har ligesom også fremført, det er jeg meget stolt over, og jeg vil være med i dette arbejde i Inatsisartut, og så med hensyn til vores forpligtelser.

Først til Inuit Ataqatigiits ordførerindlæg, jeg siger også tusind tak fordi partiet, ligesom tidligere, har haft en meget klar politik desangående. Og her, med henvisning til Skatte- og Velfærdskommissionen og det de har nævnt i denne forbindelse, nemlig hvor de har en løsning, støtter ordningen, hvor de har været årvågne overfor disse problemer. Det er jeg meget glad for. Og så endelig er jeg glad for, at de henviser forslaget til udvalgsbehandling. Det anser jeg også som værende på sin plads.

Så er det Siumuts udmelding. Ja, så er jeg også glad og taknemlig for Siumut har sin egen politik vedrørende fiskernes og fangernes levevilkår, og som også kom frem under denne debat, med hensyn til fiskernes og fangernes levevilkår på kysten. Også fordi de var med i debatten.

Og så var det, hvor de blandt andet nævnte om at jeg skal tænke nærmere over som forslagsstiller, nemlig i 2010 at Naalakkersuisut i forbindelse med deres fremsættelse af forslag, altså at man ikke får, at koalitionen ligesom har banet vejen for at forringe vilkårene for fiskerne og fangerne. Det som forslagsstiller, det finder jeg meget, meget beklageligt, fordi man ligesom prøver på at pådutte

samfundet den tanke, selv om den nuværende koalition ligesom prøver veje, som vi endnu ikke har afprøvet, altså også for nylig. Denne tanke fra Siumut håber jeg på, at det er deres egen, vil selv tænke nærmere over det blandt deres medlemmer. Altså pålideligheden, det er op til Siumut at tage ansvaret.

Så er der Demokraternes udmelding. Med hensyn til de forskellige love, forordninger med mere, at de skal være gældende for hele samfundet. Her i tankevirksomheden, i forbindelse med fremsættelse af forslaget, altså en fremsættelse af tidligere medlemmer af Inatsisartut, og så kom det klart frem, at lovene og forordningerne har været usammenhængende, grundlæggende, og at der ikke rigtig er nogen sammenhænge mellem love, forordninger og bekendtgørelser.

Så er det så Atassuts ordførerindlæg. Jeg håber, at jeg har stadig tiden for mig. Atassut har udmeldt her, har jeg god forståelse for. De undrer sig over, hvad angår erhvervet som fisker og fanger, og fangstbeviserne, med hensyn til deres forslag, at vi har givet afslag på deres forslag, men at vores løsning af problemerne er vedrørende fiskerne og fangerne. Og det er beklageligt, som forslagsstiller, på baggrund af mit forslag,

Med hensyn til de forrige dages debatterer vedrørende fiskerne og fangerne, og henvisningerne til Skatte- og Velfærdskommissionens kommissorium, og endelig så fiskernes levevilkår, som skal tilpasses igennem lovgivningen. Og selvfølgelig, når man er i opposition, og man prøver på at pådutte samfundet, det tager jeg blot til efterretning, også fordi det er Atassuts eget ansvar at sige disse.

Og så er Kattusseqatigiit Partiiat. Det er mig en stor glæde, at de går ind for Naalakkersuisuts meninger. Og selv om nogle af partierne ligesom måske har anset det som ikke værende en mulighed. Men Kattusseqatigiit Partiiat har nævnt det, og det er jeg meget glad for.

Med hensyn til enkeltpersoner, med hensyn til de enkelte der har haft ordet, så er der Siumuts Hans Enoksen som kom lidt ind på, hvor han direkte til mig sagde, at vi ligesom først forhører os hos Naalakkersuisuts meninger, det ikke skal være tilfældet. Med hensyn til fornyelse i den nye koalition, og med hensyn til vores aktiviteter, så er det meget vigtigt, at vi også skal kunne have et

nært samarbejde iblandt koalitionen, i forbindelse med de kommende fornyelser. Det er meget vigtigt at skulle kunne snakke sammen.

Og jeg håber, at du vil tage godt imod det. Også fordi du påstår, at jeg har sagt, at samfundet har opbrugt deres kvote. Det jeg sagde, det var at indhandlingsmulighederne der er noget i vejen med. det er de manglende indhandlingsmuligheder der er noget i vejen med.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Ja, du har brugt din tid, forslagsstiller. Og nu er det Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø. Tak.

Antho Frederiksen, Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø (KP)

Kattusseqatigiit Partiiat har tidligere fremsat flere forslag, som har samme mening som nærværende forslag, som blev stærkt afvist. Hvad mener du selv som forslagsstiller? Hvis det er sådanne forslag er blevet vedtaget tidligere, hvilke konsekvenser mon de ville have haft?

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Ordføreren. Tak.

Hans Aronsen (IA)

Det er ellers en bemærkning jeg har nedfældet her, det så får en mulighed for det. Ja, det er beklageligt, at de pågældendes levevilkår ikke bliver vurderet og bliver tilpasset. Men alligevel nu, så er den nuværende landsstyrekoalition, som har fået nye målsætninger, og det er så partiers fornyelse i nært samarbejde. Det er ikke for sent. Det anser jeg som sådan.

Jeg beklager blot det der er passeret tidligere.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Medlem af Inatsisartut Siverth K. Heilmann, Atassut.

Siverth K. Heilmann (A)

Tak formand. Forslagsstilleren har for lidt siden sagt, at vi ligesom har været på tale for at blive hørt. Ja, forslagsstilleren har på tryk fremsat følgende, og har støttet jeres koalition. Og så er det Skatte- og Velfærdskommission der bliver henvist til, hvor dette parti vil afvente dennes resultater.

Og afslutningsvis vil jeg gerne lige sige, man har brugt en hel masse ord, for at vi kan tilnærme hinanden. Lad os lige høre på det. Jeg siger ikke bare for tilhørernes skyld. Derfor synes jeg, at vi skal bruge talerstolen til at være mere respektfulde.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Ordføreren.

Hans Aronsen (IA)

Tak, Siverth K. Heilmann, Atassut. Indledningsvis sagde, at det er mig en glæde, at vi alle sammen her i salen har viljen til at rette op på forholdene for de pågældende personer og grupper. Det er jeg taknemlig for til jer alle sammen.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Medlem af Inatsisartut, Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Ja, tak. For første vil jeg gerne lige spørge til Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, er det så som medlem af Naalakkersuisut eller som formand for Kattuseqatigiit Partiiat, at du har sagt noget i forhold til det nuværende punkt?

Jeg har et godt kendskab til det fremlagte problem. Derfor har vi fra Siumut bestræbt os på at få problematikken behandlet i udvalget. Og heldigvis så er andre partier være med til at indse problematikken, og er gået med til vores tanker. Det er derfor for mig meget glædeligt. Og i din fremlæggelse påpegede os, med henvisning til de bemærkninger vi har haft, og som vi har på papir, det henviser vi til.

Det er dig og Inuit Ataqatigiits forskellige målsætninger, forbindelse med deres koalitionsaftale, som så. Og det er jeres tiltag som vil forringe vilkårene for mange grupper her i samfundet. Også

fordi det kan ses i det forslag til finanslov næste år. Også fordi de grupper og mennesker de vil prøve på at hjælpe, de vil blive så og så hårdt ramt, så det gør ondt.

Og disse grupper skal også begynde at betale, hvis de skal kunne drive fiskeri. Deres børn vil miste deres børnepenge, og børneopsparingen vil også blive fjernet, og der er er ellers også mange andre som jeg kan nævne, som er forringelser af levevilkårene.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Ordføreren.

Hans Aronsen (IA)

Tak, Karl Lyberth, Siumut. Ja, selvfølgelig, hvis man har sine egne politiske målsætninger, og har fastlagt sine politiske målsætninger, så skal man passe godt på dem. Det gør du jo også. Og vi fra Inuit Ataqatigiit har gjort det samme. Vi fastholder også vores meninger, også fordi de er gode nok til omstruktureringen af samfundet.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Medlem af Inatsisartut Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit.

Jane Petersen (IA)

Ja, tak. Tak for dine afsluttende bemærkninger, med hensyn til dit forslag. Det er rigtigt, at vi har problemer her i samfundet, med hensyn til fangst og fiskeri. Vi har ikke kun problemerne, men de er også mange gode meninger blandt fiskerne og fangerne, som har ressourcerne, og som arbejder på det. Og det er også mig en glæde, at vi kan fastholde her i salen, at kunne komme kompromis, med hensyn til forbedring af fiskernes og fangernes levevilkår. Og det er det der skal danne udgangspunkt i vores kommende arbejde.

Det jeg vil gerne spørge om, det er Atassut har i sit forslag, og deres afslag begrundes de med, at det der vedrører fangstbeviser, at når vi tænker på fiskeri og fangst, og med hensyn til strukturen og en mere koordineret struktur, og at levevilkårene som er koordineret, netop med henvisning til at fiskerne og fangerne er forsørgere, og at de også har børn, og at deres erhvervsmuligheder, at der sker en oplysningskampagne herom og mere koordinerede meninger. Og det der vedrører

levestandarderne og skatteforholdene, hvad synes du om disse, med hensyn til at de får forbedrede vilkår at leve under, i forbindelse med dit forslag? Er det ikke der i dit forslag?

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Ordføreren.

Hans Aronsen (IA)

Tak. Tak, Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit. Ja, du har ret. Inuit Ataqatigiit har også som ordfører for Inuit Ataqatigiit, og ligger også i dit indlæg, det hilser jeg velkomment grundlæggende, netop med henvisning til de grupper i samfundet vi snakker om, med hensyn til de skævheder der skal rettes op på. Heri ligger der også i jeres udmeldinger, det jeg i mit forslag har haft til formål med mit forslag. Ja, vi er ikke langt fra hinanden, og det hænger sammen.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø.

Anthón Frederiksen, Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø (KP)

Tak. Jeg konstaterer, at det ærede medlem af Inatsisartut Karl Lyberth i de seneste dage, i forbindelse med deres indlæg, ligesom prøver på at begrænse mine taletider her. Det er jeg glad for, men jeg vil lige understrege, at det er den grundlov vi henholder os til, således at vi alle her i den ærede sal, som folkevalgte har ytringsfrihed. Og jeg er en af dem der har ytringsfriheden, og jeg regner også med at jeg vil deltage i de kommende dages debatter. Og jeg forestiller mig slet ikke, at ærede medlem af Inatsisartut Karl Lyberth eller andre her i salen, som er placeret her som folkevalgte, at de begrænser deres ytringsfrihed eller taletider. Det er slet ikke hensigten. Jeg håber, at det bliver taget til efterretning.

Endvidere vil jeg også gerne lige understrege, at som medlem af Naalakkersuisut, også fordi de aspekter man hele tiden kommer ind på, at nemlig kvotespørgsmålene og størrelsen af kvoterne, at vi tilstræber et nærmere samarbejde med Naturinstituttet, således at udnyttelsen bliver optimeret.

Og i forbindelse med den informationskampagne Naalakkersuisut er i gang med, det var så vores håb, at det vil medføre bedre vilkår for fiskerne og fangerne. Tak.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Jeg skal gøre opmærksom på, at vi her og nu får diskuteret beslutningsforslag om at pålægge Naalakkersuisut at arbejde for lempelse af betingelserne i landstingsforordning om offentlig støtte for at fiskere og fangere kan få tildelt offentlig støtte til livets opretholdelse. At den interne debat mellem Inatsisartut og Naalakkersuisut må stoppe her. Og den kan man få diskuteret i andre fora.

Jeg mener, at diskussionen mellem Inatsisartut og Naalakkersuisut bør stoppe her. Det jeg har har citeret medfører, den har man fået debatteret i snart tre timer. Og derfor ligesom at bemærkningerne ligesom bliver gentagelser til forslagsstilleren, og på baggrund deraf så er der tre der har bedt om ordet. Og når de har sagt noget, så er medlem i Naalakkersuisut for Sociale Anliggender der kommer på banen efterfølgende.

Hans Aronsen (IA)

Ja, tak. Selv om jeg ikke kommer med nogle bemærkninger til tidligere ordførere. Det jeg ikke har medtaget, det som Siumut nævnte i sin fremlæggelse, at de ikke kan tage beslutning, fordi der er ikke nogen begrundelser. Men i mit forslag er det ellers meget klart begrundelser, at ud fra aftalerne mellem SIK og det offentlige, så er det jo fisker- og fangererhververne, at det har fået tildelt offentlig hjælp. Det er disse begrundelser jeg bruger. Fordi til disse fiskere og fangere, så længe forordningen er sådan, så betragter jeg den som meget urimelig overfor dem. Derfor er jeg meget glad for, at man har overgivet disse som en opgave til den kommende nye kommission der vil blive oprettet, og det er hensigtsmæssigt at det kan blive behandlet dér.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Så er der medlem af Inatsisartut Siverth K. Heilmann, Atassut.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja, tak. Afsluttende, med hensyn til at tjene penge, og kravet om jagtbeviser og vores forslag, at vi skulle bruge det som afslag vores, dem vil jeg ikke gentage.

Og til Jane Petersen og forslagsstilleren, at vores begrundelser for afslag er. Jeg mener, at man allerede har fået forståelse for den, og det er forslagsstilleren der har forstået den.

Da jeg sagde tak lige før, så har jeg overhovedet ikke misforstået forslagsstilleren. Du sagde tak til partiordførerne, og sagde særskilt Atassuts ordfører og hans fremsættelse. Det er det, vi hørte det alle sammen, det er ligesom om Atassut skal afholde koncert. Det jeg mener at vi stillet krav om mere respekt, det er blot retning og løsning på det område.

Afsluttende så vil jeg sige, at ud fra det forslag, og ud fra den debat her, så hvis landsstyrekoalitionen har målsætninger om at kunne fremsætte et ændringsforslag, så har jeg sagt, at vi meget gerne vil deltage fra Atassuts side.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Så er det ordføreren.

Hans Aronsen (IA)

Ja, tak til Siverth K. Heilmann for sin besvarelse. Ja, da jeg sad på min plads i Inatsisartut og min redegørelse, og med hensyn til ændring, at man laver en ny politik, og i forbindelse med mine bemærkninger desangående, så kom jeg ind på, at selvfølgelig den traditionelle arbejdsform, og i henhold til den politik man har, i henhold til at man er blevet valgt til den, og kravet om at man skal fastholde den. Og det er så det oppositionens partier bruger, og dem respekterer jeg fuldt ud. Og jeg håber på forståelse fra dig.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Så er det medlem af Inatsisartut Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Ja, tak. Det er det ærede medlem af Naalakkersuisut Anthon Frederiksen i sin to minutters tale. Han nævnte mit navn noget med tre eller fire gange. Jeg håber på, at jeg også kan snakke to minutter, uden at blive afbrudt.

Og det som Anthon kom ind på, det er på mødet i tirsdags, så er det hr. Anthon Frederiksen der sagde, at nu vil jeg ikke sige noget, som medlem af Naalakkersuisut, men som formand for Kattusseqatigiit Partiiat.

Og dem der kan tale her, det er to. De eneste, det er medlemmerne af Naalakkersuisut og medlemmerne af Inatsisartut.

Ud fra den viden jeg har, så er hr. Anthon Frederiksen ikke medlem af Inatsisartut, han har orlov. Det er derfor Jakob Skade er til stede, som medlem af Inatsisartut, på vegne af Kattusseqatigiit Partiiat. Det er derfor jeg finder det underligt, at hr. Anthon Frederiksen kan sige noget, ikke vil sige noget som medlem af Naalakkersuisut. Det vil sige, at han tager kasketten fra som medlem af Naalakkersuisut.

I henhold til min opfattelse det er, at når han tager kasketten som Naalakkersuisut, så kan han ikke sige noget længere. Det er det jeg er ude efter. Jeg mener, at han ikke kan sige noget på vegne af Kattusseqatigiit Partiiat, fordi det medlem af Inatsisartut Jakob Skade, på vegne af Kattusseqatigiit Partiiat. Og hvis hr. Anthon Frederiksen kommer til at gøre sådan noget, så vil der være to medlemmerne af Inatsisartut på vegne af Kattusseqatigiit Partiiat, og der er kun én. Det er ellers en meget klar indstilling at kunne sige noget her. Det er det jeg finder underligt.

Det er derfor jeg nu spørger, om med hvilken kasket hr. Anthon Frederiksen taler. Om det er på vegne af Naalakkersuisut eller om det er på vegne af Kattusseqatigiit Partiiat.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Jeg skal endnu en gang præcisere, at vi nu behandler dagsordenens punkt 40, og ikke behandler andre forhold.

Og den næste er medlem Inatsisartut Hans Enoksen, Siumut.

Hans Enoksen (S)

Tak formand. Ja, det er så fiskere og fangere der har problemer i deres livs opretholdelse, og det bliver bedre med at de kan modtage offentlig støtte. Det er det forslagsstilleren Hans Aronsen, Init Ataqatigiit. Jeg har forståelse for Hans Aronsens glæde, fordi han fik et stort bagland af Inatsisartut her.

I henhold til de skrevne ordførerindlæg, så er det blandt andet sagen, som Naalakkersuisut har stillet forslag om, at den sendes til kommissionen. Det er først i dag den vil blive startet, og de skal først igennem deres kommissorium, før den starter med arbejdet. Så er det nok helt sikkert nok måske 2012 eller 2013 den kan færdiggøre sine opgaver. Fordi de har sagt, at de vil behandle det meget seriøst, de opgaver de får.

Jeg kan forstå, at du er glad for, fordi Siumut arbejder alvorligt for at den bliver sendt til udvalgsbehandling. Og det er glædeligt, at Inuit Ataqatigiit nu kommer med på banen.

Og med hensyn til at Anthon Frederiksen sagde noget på vegne af Kattusseqatigiit Partiiat, at det som de tidligere har arbejdet ihærdigt på, at det ikke bliver sådan. Det er ikke helt korrekt. Vi har fremsat flere forbedringsforslag, både fra Inatsisartut og Naalakkersuisut. Men efter at have sagt dette, så påpegede Kattusseqatigiit Partiiats ordfører overhovedet ikke og sagde, at det blot kan komme ind med en masse opgaver, som man putter i én stor gryde. Tak.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Så er det ordføreren.

Hans Aronsen (IA)

Tak. Tak, hr. Hans Enoksen, Siumut. Ja, det dagsordenspunkt og de berørte personer, og når man erhverver sig som sådan, hvilket og steder og områder, og på baggrund af vejrets ændring, og man kommer så med et problem, og man laver nogen løsning, og det har jeg et meget tæt kendskab til. Det er derfor jeg har fremsat dette dagsordensforslag. Det er så det jeg forsvarer fuldt ud, og har viden om at sagen, nu med hensyn til Naalakkersuisut har medtaget dette i en gruppe og arbejde med det, og det bliver sendt til kommissionsarbejde, det er jeg meget glad for.

Derfor, i fuld forståelse for at mit dagsordensforslag til de berørte personer, at man på sigt laver nogle forberedelser, at en tid hvor alt kan blive forværret meget hurtigt, at man ser på de risici der findes, og laver en mere langsigtet planlægning. Og det er på baggrund deraf, at vi er fuldstændig enige med landsstyrekoalitionen, vi fra landsstyrekoalitionspartierne. Og jeg håber så på, og regner med, at vi i forståelse med oppositionen kan have et samarbejde på det område, med hensyn til mit forslag. Ja, sådan en behandling det fik.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Og nu er det til forslagsstilleren og partiernes ordførerindlæg, så er det Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender med en besvarelse. Værsgo'.

Maliina Abelsen, Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender (IA)

Tak. Det er lige før jeg glemte, hvad vi kom fra. Men jeg mener, at det var landstingsforordning om offentligt støtte, for at fiskere og fangere kan få tildelt offentlig støtte til livets opretholdelse.

Først så synes jeg det er vigtigt, at takke forslagsstilleren for et meget, meget relevant, som det ikke har lykkedes nogen at finde et endegyldigt svar på i rigtig, rigtig mange år. Så når man kigger tilbage på papirerne, og det har gjort, så har jeg set, at det er noget der har været oppe i Landstinget igen og igen. Og det er netop af samme grund, at Naalakkersuisut er kommet med forslaget om en Skatte- og Velfærdskommission. Det er netop for at bryde den her problemstilling. Det kan ikke siges mere tydeligt. Det er lige præcis for at finde ud af, hvordan bryder vi med det her. Så derfor kan det også nogle gange være lidt svært, om man afviser eller om man godkender forslaget. For man kan sige, at arbejdet allerede er begyndt så.

Netop fordi det er en meget kompleks problemstilling, og fordi fiskerne og fangerne er meget, meget vigtige i vores samfund, så er det også vigtigt at det her bliver gjort ordentligt. Og det er rigtig vigtigt at vise respekt for fiskerne og fangerne, fordi de udgør noget i vores politik, som jeg tror at de fleste af os kan blive enige om, at vi gerne vil bruge vores ressourcer mere her i landet i en fødevarepolitik.

Derfor synes jeg det er vigtigt at pointere, at det her er et yderst relevant forslag. Når det så er sagt, så synes jeg også det er vigtigt at pointere, noget som Siumut kom frem med, og holde fast i og tænke på igen og igen.

Atassut skriver: ” Vi er i Atassut ikke i tvivl om, at fangerne og fiskerne aller helst vil have forbedret deres mulighed for selv at kunne tjene penge, end at blive henvist til de sociale myndigheder”. Jeg tror, at Atassut har rigtig fat i noget vigtigt her. Vi skal have fundet ud af, hvordan fiskerne og fangerne selv får tjent deres penge. Det skylder vi dem. Og derfor vil jeg gerne

lade den hænge lidt, fordi jeg mener at det er så vigtigt. Det er ikke nogen der ønsker at gå hen og komme på socialhjælp.

De sidste par dage har der været meget diskussion om fiskere og fangere, og hver gang så synes jeg det er vigtigt, at vi holder fast i, at vi skal passe rigtig meget på, at vi ikke sætter lighedstegn mellem stakler og fiskere og fangere. Der er rigtig mange fiskere og fangere her i landet, som klarer det rigtig godt. Og det synes jeg, at vi skal holde fast i, også i denne her diskussion og herinde. Vi skal passe på, at vi ikke står her og kigger bagud hele tiden og ynker. Vi skal simpelthen tro på, at der også er nogen her der klarer sig. Og jeg er sikker på, at fiskerne og fangerne også gerne vil have den respekt. Og det skal de også få. Og det skal de også få gennem Skatte- og Velfærdskommission, for det er et problem der skal løses.

Så var der lidt tumult fra de forskellige partier. Først så kan man læse, at nogen de giver, og så går det i udvalg alligevel, og lidt drillerier frem og tilbage. Det er også i orden, så længe at fokus bliver på, hvordan vi får hjulpet denne her gruppe.

Men generelt så er det jo hele formålet med denne her Skatte- og Velfærdskommission, at vi skal få kigget på. Hvordan skal den offentlige støtte være? Hvordan får vi hjulpet dem der har mest brug for det? Hvordan kan vi ændre vores lovgivning, så vi sikrer dem som også skal være med til at for eksempel videreføre den samlede fødevarepolitik, om at vi skal være bedre til at bruge vores egne ressourcer?

Og så ved jeg godt, at det er noget vi gerne vil diskutere i timevis. Men jeg synes at det er meget vigtigt, at vi alle sammen herinde prøver på at måske kigge lidt fremad. Hvor er visionerne fremad? Ikke der gik galt for 10 år siden. Selvfølgelig så skal man kigge bagud, men nogle gange så skal man måske også kigge lidt fremad. Og det er det vi forsøger med en Skatte- og Velfærdskommission. Hvordan får vi brudt det her spørgsmål, som har været oppe for 10 år siden? Så jeg tror at vi skal prøve, også i de kommende debatter som kommer op, de næste fem punkter, og prøve at kigge, hvad er det vi gerne vil opnå fremad? Hvordan er det vi gerne vil hjælpe fiskerne og fangerne? Dem der har behov for det, i denne her landstingsforordning. Og det er det arbejde vi gerne vil begynde med Skatte- og Velfærdskommission.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Vi siger tak til Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender. Og den næste er Karl Lyberth fra Siumut.

Karl Lyberth (S)

Ja, tak. Til Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender i sin fremlæggelse, hvis hun fremsatte lidt mere roligt, så ville det være meget glædeligt. Og hun lyder som en lærer overfor sine politiske kolleger, og det hun bør fremlægge det lidt mere roligt.

Fordi hun sagde, at der er nogle fiskere og fangere der ikke kan selv sidestilles som nogle stakler. Jeg mener ikke, at man har sagt sådan noget. Fordi det er fiskere og fangere, som vi behandler, ligesom jeg har sagt i mit ordførerindlæg, at det er glædeligt at være fisker og fanger, og det er ikke det at de tegnes som nogle stakler. Men nogle gange har de behov, ligesom alle andre, at få hjælp. Det er det vi vil prøve på at løse. Og derfor vil jeg gerne anmode dig om, ikke at besvare mig, mens jeg taler.

Det vi har været ude efter i vores fremlæggelse fra Siumut, det er dem der får disse problemer. At ved at hjælpe dem bedst muligt, hvis deres nuværende vilkår ikke bliver forringet. Det nuværende Naalakkersuisut, når man ser på deres hensigter og deres lovforslag, så er det lige netop dem der vil blive ramt med forringede vilkår. Og det er det vi har påpeget fra Siumut. At I har sådan nogle hensigter, og går bort fra dem, og fremkommer med noget bedst. Og hvis jeg kunne fremsætte noget bedre forslag og haft den hensigt fra Siumut, så ville vi ellers hjælpe disse bedst muligt, ved at give dem forbedrede muligheder.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Medlem af Naalakkersuisut.

Maliina Abelsen, Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender (IA)

Ja, først vil jeg sige Karl Lyberth, hvordan jeg fremlægger, det er mit eget ansvar. Hvordan du fremlægger, det skal stå for egen regning. Og dertil så vil jeg sige, nej jeg synes ikke at dit ordførerindlæg forholder sig til det. Jeg synes, at dit ordførerindlæg forholder sig til finansloven 2010. Det her var landstingsforordning om offentlig støtte vi skulle diskutere. Og når jeg så siger, at

netop at jeg ikke mener, at vi skal stakle nogen, så er det fordi jeg gerne vil have troen tilbage på det her. Jeg vil gerne have, at vi også snakker om hvad vi godt kan tænke os det her skulle munde ud i, have nogle visioner på det her området. Og det er det Naalakkersuisut har.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Så er det medlem af Inatsisartut Hans Enoksen, Siumut.

Hans Enoksen (S)

Ja, tak formand. Ja her, med hensyn til Naalakkersuisuts henvisning, den bliver ikke fulgt, med hensyn til at den bliver sendt til kommissionsarbejde. Men det er så at den bliver sendt til udvalg, det er det der vil blive behandlet. Den blev ikke henvist til kommissionsarbejde, men det er til Inatsisartut-udvalgsbehandling den blev henvist til. Jeg håber så på, at den siddende mødeleder kan få dokumenteret det.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Ja, det er korrekt, at dette forslag er blevet sendt til behandling i Familieudvalget, og det er flertallet der har besluttet det.

Så er det medlem af Naalakkersuisut.

Maliina Abelsen, Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender (IA)

Nej, jeg er fuldstændig enig.

Olga Poulsen Berthelsen, Anden næstformand (IA)

Og nu er der ikke flere der har bedt om ordet. Dermed er vi færdige med behandlingen af punkt 40.